

RAPORT O STANIE
GMINY TOMASZÓW MAZOWIECKI
ZA ROK 2019

Tomaszów Mazowiecki, 8 lipca 2020 roku

Na podstawie art. 28 aa ust.1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym przedstawiam „Raport o stanie Gminy Tomaszów Mazowiecki w roku 2019”

Szanowni Mieszkańcy

Artykuł 28 aa ust.2 ww. ustawy określa zakres raportu, który obejmuje podsumowanie działalności wójta w roku poprzednim, w szczególności realizację polityk, programów i strategii, uchwał Rady Gminy i budżetu obywatelskiego.

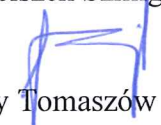
Raport obejmuje szerokie spektrum zadań i zagadnień, którymi na co dzień zajmuje się organ wykonawczy, czyli wójt gminy. Oczywiście nie da się wszystkiego opisać w najdrobniejszych szczegółach, raport musiałby liczyć kilkaset stron, dlatego dla bardziej zainteresowanych odsyłam do dokumentów na stronie internetowej gminy (www.gminatomaszowmaz.pl). Przedstawiony dokument jest pokłosiem realizacji najważniejszych zadań ujętych w strategii rozwoju gminy, uchwałach Rady Gminy i innych dokumentach i programach obowiązujących w roku 2019.

Wszystkie działania organu wykonawczego mają na celu równomierny i zrównoważony (zgodny z naturą) rozwój naszej wspólnoty gminnej i zaspokajanie najpilniejszych potrzeb mieszkańców. Ostatnie lata to okres intensywnego rozwoju infrastruktury technicznej, edukacyjnej, przedszkolnej, rekreacyjno- sportowej, ochrony środowiska i gospodarki przestrzennej. Oczywiście nie zapominamy o zdrowiu, bezpieczeństwie, opiece nad starszymi mieszkańcami i pomocy społecznej dla najbardziej potrzebujących.

Myślę, że zmiany, jakie zachodzą w Gminie Tomaszów Mazowiecki, wpływają w znaczący sposób na rozwój cywilizacyjny naszej „małej ojczyzny” i poprawę życia codziennego jej obecnych mieszkańców, jak i kolejnych pokoleń.

Zapraszam do dogłębnej analizy raportu.

Franciszek Szmigiel

Wójt Gminy Tomaszów Mazowiecki

**NAJWAŻNIEJSZE DOKUMENTY, KTÓRE WYZNACZAŁY KIERUNKI
DZIAŁALNOŚCI I ROZWOJU SAMORZĄDU W ROKU 2019:**

1. Strategia Rozwoju Gminy Tomaszów Mazowiecki na lata 2015-2020, przyjęta Uchwałą Rady Gminy Nr XIII/69/15 z dnia 20 sierpnia 2015 r.
2. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2019 przyjęty Uchwałą Rady Gminy Nr LI/302/17 z dnia 28.12.2017 r.
3. Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2017-2019 przyjęty Uchwałą Rady Gminy Nr XXXV/186/16 z dnia 21 grudnia 2016 r.
4. Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2017-2019 przyjęty Uchwałą Rady Gminy Nr XXXV/185/16 z dnia 21 grudnia 2016 r.
5. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2017-2019 przyjęty Uchwałą Rady Gminy nr XXX/184/16 z dnia 21.12.2016 r.
6. Program Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi na lata 2017-2019 uchwalony przez Radę Gminy – Uchwała nr XXXIII/174/16 z dnia 24.11.2016 r.
7. Program Gospodarowanie Mieszkaniowym Zasobem Gminy na lata 2015-2020 Uchwała Rady Gminy nr VIII/35/15 z dnia 24 marca 2015 r.
8. Uchwała Rady Gminy z roku 2018, w tym najważniejsza Uchwała Budżetowa na 2019 r.
9. Uchwała Nr XVIII/112/08 Rady Gminy Tomaszów Mazowiecki z 5 czerwca 2008 r. w sprawie przystąpienia Gminy Tomaszów Mazowiecki do Stowarzyszenia Dolina Pilicy w charakterze członka zwyczajnego.
10. Uchwała Nr XI/64/11 Rady Gminy Tomaszów Mazowiecki z 29 września 2011 r. w sprawie przystąpienia Gminy Tomaszów Mazowiecki do stowarzyszenia o nazwie Związek Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej z siedzibą w Poznaniu.

CHARAKTERYSTYKA GMINY

Tomaszów Mazowiecki – gmina wiejska – położona w województwie łódzkim, powiecie tomaszowskim z siedzibą w Tomaszowie Mazowieckim.

Według danych z 2017 roku gmina ma obszar 151,3 km² (14,75% powierzchni powiatu), w tym:

użytki rolne – 45%

użytki leśne – 44%

W południowo - wschodniej części gminy, gdzie lasy stanowią 62% powierzchni, znajdują się 2 parki krajobrazowe – Sulejowski i Spalski, obszar chroniony Natura 2000 w Ciebłowicach Małych oraz 3 rezerwy przyrody w Sługolicach, „Jeleniu” i Twardej.

Demografia przedstawia się następująco:

Opis	Dane na 31.12.2019 r.					
	Ogółem		Kobiety		Mężczyźni	
jednostka	Osób	%	osób	%	osób	%
populacja	11131 Wzrost o 38 osób w stosunku do roku ubiegłego	100	5705 Wzrost o 20 osób w stosunku do roku ubiegłego	51,25	5426 Wzrost o 18 osób w stosunku do roku ubiegłego	48,75
Gęstość zaludnienia (mieszkańców na km ²)	73,32	100%				

Ostateczny kształt administracyjny gmina otrzymała w 1975 r, a w jej skład wchodzi 25 miejscowości.

Tabela z nazwami miejscowości i liczba mieszkańców:

Lp.	Nazwa miejscowości	Liczba mieszkańców	Lp.	Nazwa miejscowości	Liczba mieszkańców
1.	Cekanów	266 ↑ 8	14.	Niebrów	386 bz
2.	Chorzęcin	277 ↓ 3	15.	Sługocice	340 ↑ 4
3.	Cieblowice Małe	80 ↑ 1	16.	Smardzewice	1972 ↑ 6
4.	Cieblowice Duże	634 ↑ 13	17.	Świńsko	93 bz
5.	Dąbrowa	233 ↑ 2	18.	Swolszewice Małe	394 bz
6.	Godaszewice	197 ↓ 5	19.	Tresta	271 ↓ 4
7.	Jadwigów	204 ↑ 12	20.	Twarda	625 ↓ 2
8.	Karolinów	170 ↓ 2	21.	Wąwał	1167 ↑ 6
9.	Kolonia Zawada	337 ↑ 2	22.	Wiaderno	792 ↑ 16
10.	Komorów	602 bz	23.	Zaborów Pierwszy	429 ↓ 3
11.	Kwiatkówka	200 ↑ 6	24.	Zaborów Drugi	289 ↑ 2
12.	Łagiewniki	72 ↑ 1	25.	Zawada	616 ↑ 6
13.	Łazisko	485 ↑ 4	26.	Ogółem	11131

Gmina Tomaszów Mazowiecki sąsiaduje z następującymi gminami:

- Inowódz, Lubochnia, Ujazd, Tomaszów Mazowiecki (miasto) – powiat tomaszowski
- Sławno, Mniszków – powiat opoczyński
- Wolbórz – powiat piotrkowski.

ZABYTKI

- Zespół Klasztoro - Kościelny Ojców Franciszkanów z XVII wieku w Smardzewicach,
- dwór z II poł. XIX wieku w Kwiatkówece,
- zespół stanowisk archeologicznych z okresu wpływów rzymskich w Cieślówicach Dużych i Małych.

OPIS GMINY

W zakresie sfery przestrzennej gmina Tomaszów Mazowiecki wyróżnia się bogactwem zasobów i walorów naturalnych. Zaliczana jest do strategicznych rejonów (Obszar Funkcjonalny Budowlano – Ceramiczny), ze względu na złoża piasków kwarcowych. Dużą zaletą jest położenie nad rzeką Pilicą i Zalewem Sulejowskim, który przyciąga miłośników wypoczynku i fanów sportów wodnych. Charakteryzuje się korzystnym położeniem komunikacyjnym - 50 km od Łodzi, przy ważnej drodze ekspresowej S 8 i w pobliżu autostrady A1. Pozwala to na tworzenie przestrzeni dla inwestorów i nowe inwestycje. Gmina stwarza dogodne warunki dla osiedlania się nowych mieszkańców, poprzez rozbudowę infrastruktury technicznej i społecznej, aby miejsce zamieszkania nie kojarzyło się tylko z tzw. „sypialnią”, ale stanowiło przestrzeń, w której realizowana jest większość aktywności poza zawodowych. Jednym zdaniem może to określić hasło:

UCHWAŁY RADY GMINY TOMASZÓW MAZOWIECKI

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2019 r. rada odbyła 18 sesji, w tym 5 sesji nadzwyczajnych zwołanych na wniosek Wójta Gminy Tomaszów Mazowiecki, pozostałe 13 sesji, były sesjami zwyczajnymi, zwołanymi przez Przewodniczącą Rady. W tym okresie odbyła się 1 sesja wyjazdowa, na której Rada dokonała przeglądu dróg, obiektów szkolnych i innych obiektów infrastruktury gminy.

W omawianym okresie rada podjęła 93 uchwały decydujące o funkcjonowaniu gminy. Sposób realizacji uchwał istotnych z punktu widzenia funkcjonowania gminy odzwierciedla niniejszy raport. Szczegółowo z tematyką uchwał można się zapoznać na stronie internetowej Gminy Tomaszów Mazowiecki (www.bip.gminatomaszowmaz.pl).

FINANSE GMINY

Budżet gminy zakładał w 2019 roku wpływy w kwocie 65 047 009,21 zł oraz wydatki na poziomie 70 448 522,48 zł.

Zrealizowano dochody w wysokości 67 039 680,79 zł oraz wykonano wydatki w kwocie 63 200 608,62 zł.

Zrealizowano wyższe dochody z takich tytułów jak:

- udział w podatku dochodowym od osób fizycznych - o 124 707,00 zł,
- udział w podatku dochodowym od osób prawnych - o 83 466,67 zł,
- podatki lokalne – o 329 765,54 zł (głównie podatek od czynności cywilnoprawnych),
- zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych – o 4 404,52 zł,
- dochody majątkowe – o 1 553 013,11 zł (dotacje z budżetu UE).

Natomiast niższe dochody dotyczyły:

- dotacji z budżetu państwa (głównie na zadania zlecone) – o 77 905,05 zł,
- opłat lokalnych – o 4 680,83 zł,
- pozostałych dochodów – o 20 09,38 zł.

Niższe od zakładanego wykonanie wydatków dotyczyło głównie takich działań, jak:

- transport i łączność – 1 059 377,59 zł (z czego ponad 750 tys. zł dotyczy wydatków majątkowych),
- turystyka – 148 983,98 zł (z czego 120 tys. to wydatki majątkowe),

- gospodarka mieszkaniowa – 136 965,81 zł (z czego ponad 90 tys. dotyczy zakupu usług pozostałych)
- działalność usługowa – 54 701,58 zł (plany zagospodarowania przestrzennego gminy),
- administracja publiczna – 1 089 028,49 zł (z czego ponad 500 tys. zł dotyczy wynagrodzeń i pochodnych od wynagrodzeń),
- obsługa długu publicznego – 330 310,77 zł,
- różne rozliczenia – 165 917,91 zł (z czego 131 tys. zł to nierozdysponowana rezerwa celowa na zarządzanie kryzysowe),
- bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa – 136 743,45 zł,
- oświata - 859 656,93zł,
- pomoc społeczna – 149 701,43 zł,
- rodzina – 133 807,04 zł,
- gospodarka komunalna i środowisko – 2 225 121,99 zł (z czego ponad 1 600 tys. zł to wydatki majątkowe),
- kultura i ochrona dziedzictwa narodowego – 411 938,97 zł (z czego ponad 150 tys. zł to wydatki majątkowe),
- kultura fizyczna – 314 041,08 zł (z czego prawie 250 tys. to wydatki majątkowe).

Wskaźniki obrazujące sytuację finansową gminy

I. DOCHODY

a) *Udział dochodów bieżących w dochodach ogółem*

$$55\,182\,233,45 / 67\,039\,680,79 = 82,31\%$$

b) *Udział dochodów własnych* w dochodach ogółem*

$$40\,204\,439,78 / 67\,039\,680,79 = 59,97\%$$

**dochody własne=dochody ogółem pomniejszone o subwencję ogólną i dotacje*

c) *Dochody ogółem na 1 mieszkańca*

$$67\,039\,680,79 / 11\,131 = 6\,022,79\text{ zł}$$

II. WYDATKI

a) *Obciążenie wydatków bieżących wydatkami na wynagrodzenia i pochodnymi od wynagrodzeń*

$$14\,690\,823,10 / 44\,226\,193,20 = 33,22\%$$

b) *Udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem*

$$18\,974\,425,42 / 63\,200\,608,62 = 30,02\%$$

c) *Wydatki majątkowe na 1 mieszkańca*

$$18\,974\,425,42 / 11\,131 = 1\,704,65 \text{ zł}$$

III. MOŻLIWOŚCI INWESTYCYJNE I PŁYNNOŚĆ FINANSOWA

a) Wskaźnik samofinansowania – udział nadwyżki operacyjnej i dochodów majątkowych w wydatkach majątkowych

$$(10\,956\,050,25 + 11\,857\,447,34) / 18\,974\,425,42 = 120,23\%$$

Wartość wskaźnika wskazuje stopień, w jakim Gmina finansuje inwestycje środkami własnymi, czyli zdolność do samofinansowania.

b) Udział nadwyżki operacyjnej* w dochodach ogółem

$$10\,956\,050,25 / 67\,039\,680,79 = 16,34\%$$

*nadwyżka operacyjna = dochody bieżące pomniejszone o wydatki bieżące

Wskaźnik ten określa stopień, w jakim Gmina mogłaby zaciągnąć nowe zobowiązania, w stosunku do osiągniętych dochodów. Im wyższa wartość wskaźnika, tym większe możliwości inwestycyjne lub większa możliwość zwiększania wydatków bieżących.

c) Udział nadwyżki operacyjnej i dochodów ze sprzedaży majątku w dochodach ogółem

$$(10\,956\,050,25 + 190\,316,00) / 67\,039\,680,79 = 16,63\%$$

Ujemna wartość wskaźnika wskazuje na brak nadwyżki operacyjnej, a osiągnięte dochody ze sprzedaży majątku nie wystarczają na pokrycie deficytu operacyjnego.

d) Nadwyżka operacyjna na 1 mieszkańca

$$10\,956\,050,25 / 11\,131 = 984,28$$

IV. ZADŁUŻENIE

a) Udział zadłużenia w dochodach ogółem

$$23\,749\,124,32 / 67\,039\,680,79 = 35,43\%$$

b) Obciążenie dochodów ogółem obsługą zadłużenia*

$$4\,527\,364,77 / 67\,039\,680,79 = 6,75\%$$

*obsługa zadłużenia = spłata rat kapitałowych wraz z odsetkami

c) Obciążenie dochodów własnych obsługą zadłużenia

$$4\,527\,364,77 / 40\,204\,439,78 = 11,26\%$$

d) Zadłużenie na 1 mieszkańca

$$23\,749\,124,32 / 11\,131 = 2\,133,60$$

V. AKTYWNOŚĆ W POZYSKIWIANIU POZABUDŻETOWYCH ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA GMINNYCH POTRZEB

a) Środki z UE w dochodach ogółem

$$11\,423\,869,17 / 67\,039\,680,79 = 17,04\%$$

b) Środki z UE na 1 mieszkańca

$$11\,423\,869,17 / 11\,131 = 1\,026,31 \text{ zł}$$

c) Środki zewnętrzne krajowe w dochodach ogółem

$$1\,545\,539,04 / 67\,039\,680,79 = 2,31\%$$

d) Środki zewnętrzne krajowe na 1 mieszkańca

$$1\,545\,539,04 / 11\,131 = 138,85 \text{ zł}$$

ANALIZA PORÓWNAWCZA

	Wyszczególnienie	rok	
		2018	2019
podstawowe wielkości	<i>dochody ogółem</i>	56 846 301,56	67 039 680,79
	<i>dochody bieżące</i>	48 533 561,01	55 182 233,45
	<i>dochody majątkowe</i>	8 312 740,53	11 857 447,34
	<i>wydatki ogółem</i>	70 420 071,20	63 200 608,62
	<i>wydatki bieżące</i>	44 063 977,11	44 226 193,20
	<i>wydatki majątkowe</i>	26 356 094,09	18 974 425,42
	<i>nadwyżka operacyjna</i>	4 469 583,90	10 956 050,25
	<i>dochody ze sprzedaży majątku</i>	12 650,00	190 316,00
	<i>dochody własne</i>	25 889 411,82	40 204 439,78

	<i>środki z budżetu UE</i>	8 015 898,91	11 423 869,17
	<i>środki zewnętrzne krajowe</i>	478 597,18	1 545 539,04
	<i>wydatki na wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń</i>	14 154 272,61	14 690 823,10
	<i>wydatki na Fundusz Sołecki</i>	417 346,11	511 069,41
	<i>splata rat kapitałowych</i>	2 036 055,34	4 052 675,54
	<i>wydatki na obsługę długu (odsetki)</i>	363 512,31	474 689,23
	<i>zadłużenie</i>	25 512 842,86	23 749 124,32
	<i>liczba mieszkańców</i>	11 093,00	11 131,00
wskazniki	<i>udział dochodów bieżących w dochodach ogółem</i>	85,38%	82,31%
	<i>udział dochodów własnych w dochodach ogółem</i>	45,54%	59,97%
	<i>dochody ogółem na 1 mieszkańca</i>	5 124,52 zł	6 022,79 zł
	<i>obciążenie wydatków bieżących wydatkami na wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń</i>	32,12%	33,22%
	<i>udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem</i>	37,43%	30,02%
	<i>wydatki majątkowe na 1 mieszkańca</i>	2 375,92 zł	1 704,65 zł
	<i>wskaźnik samofinansowania</i>	48,50%	120,23%
	<i>udział nadwyżki operacyjnej w dochodach ogółem</i>	7,86%	16,34%
	<i>udział nadwyżki operacyjnej i dochodów ze sprzedaży majątku w dochodach ogółem</i>	7,88%	16,63%
	<i>nadwyżka operacyjna na 1 mieszkańca</i>	402,92 zł	984,28 zł
	<i>udział zadłużenia w dochodach ogółem</i>	44,88%	35,43%
	<i>obciążenie dochodów ogółem obsługą zadłużenia</i>	4,22%	6,75%
	<i>obciążenie dochodów własnych obsługą zadłużenia</i>	9,27%	11,26%
	<i>zadłużenie na 1 mieszkańca</i>	2 299,90 zł	2 133,60 zł
	<i>środki z UE w dochodach ogółem</i>	14,10%	17,04%
	<i>środki z UE na 1 mieszkańca</i>	722,61 zł	1 026,31 zł
	<i>środki zewnętrzne krajowe w dochodach ogółem</i>	0,84%	2,31%
<i>środki zewnętrzne krajowe na 1 mieszkańca</i>	43,14 zł	138,85 zł	

Z wyżej przedstawionego zestawienia podstawowych wielkości budżetu i wskaźników ekonomicznych za lata 2018 i 2019, wyłania się obraz pozytywnych zmian, jakie zaszły w roku 2019 w porównaniu do roku poprzedniego. Dochody wzrosły o 17,93% w porównaniu do roku poprzedniego, a wykonanie wydatków wyniosło 89,75% wielkości roku 2018. Wzrost dochodów zanotowano w udziale w podatku dochodowym od osób fizycznych (2 mln), w dochodach majątkowych (3,5 mln), zadaniach zleconych (2,5 mln) oraz pozostałych dochodach bieżących (1,7 mln, w tym 1,3 mln środków z budżetu UE).

Na uwagę zasługuje kwota wykonanych wydatków bieżących, która jest utrzymana na tym samym poziomie. Wydatki majątkowe, w obu latach, stanowią ponad 30% wydatków ogółem, przy czym w roku 2019 nastąpił spadek ich udziału w wydatkach ogółem o ponad 7%.

Nadwyżka operacyjna, która jest bardzo ważną wielkością przy ustalaniu indywidualnego wskaźnika spłaty zadłużenia, wzrosła prawie 2,5 – krotnie w stosunku do roku 2018. Zadłużenie gminy w stosunku do dochodów spadło z 44,88% do 35,43%.

Gmina pozyskuje środki zewnętrzne na realizację zadań, zarówno z budżetu krajowego, jak i Unii Europejskiej. Udział tych środków w dochodach ogółem nie przekracza 20%, ale w roku 2019 wzrósł w porównaniu do roku poprzedniego o ponad 4%.

Dochody na 1 mieszkańca wzrosły o 898,27 zł w porównaniu do roku poprzedniego, a zadłużenie zmalało o 166,30 zł.

Analizując powyższe wielkości, wyraźnie widać, że Gmina jest w dobrej kondycji finansowej, która pozwala realizować odważne inwestycje, stwarzając dzięki temu większe możliwości dalszego rozwoju.

JEDNOSTKI ORGANIZACYJNE GMINY

W gminie funkcjonują następujące jednostki organizacyjne:

jednostki budżetowe:

- Zespół Szkolno - Przedszkolny w Smardzewicach,
- Zespół Szkół w Komorowie,
- Zespół Szkół w Wiadernie,
- Szkoła Podstawowa w Chorzęcinie,
- Szkoła Podstawowa w Zawadzie,
- Publiczne Przedszkole w Wąwale,
- GOPS
- ZEAS

zakłady budżetowe:

- Gminny Zakład Komunalny,

instytucje kultury:

- Gminna Biblioteka Publiczna w Smardzewicach

PROMOCJA

Formy promocji: portal internetowy, radio, prasa, publikacje, patronaty, wydawanie biuletynu informacyjnego gminy, udział przedstawicieli gminy w imprezach o charakterze kulturalnym oraz sportowym na szczeblu powiatowym, wojewódzkim, ogólnopolskim i międzynarodowym. Gmina Tomaszów Mazowiecki w 2019 r. promowała aktywny sposób spędzania czasu, lokalny folklor oraz tereny inwestycyjne. W związku z tymi działaniami poniosła koszty w wysokości 128 058,57 zł.

MIESZKAŃCY GMINY

W okresie od początku do końca 2019 r. liczba mieszkank i mieszkańców zwiększyła się o 38 osób, przez co na dzień 31 grudnia 2019 r. wynosiła 11 131 osób, w tym 5705 kobiet i 5426 mężczyzn.

W odniesieniu do poszczególnych kategorii wiekowych liczba mieszkańców na 31 grudnia 2019 r. przedstawiała się następująco:

- liczba kobiet w wieku (15 lat i mniej) wynosiła 1019, a liczba mężczyzn - 1073,
- liczba kobiet w wieku (16 - 60 lat) wynosiła 3397, a liczba mężczyzn w wieku (16 - 65) wynosiła 3768,
- liczba kobiet w wieku powyżej 60 roku życia wynosiła 1289, a liczba mężczyzn powyżej 65 roku życia: 585.

W stosunku do początku roku można zauważyć:

- liczba kobiet w wieku (15 lat i mniej) zwiększyła się o 17 osób, a liczba mężczyzn zwiększyła się o 8 osób,
- liczba kobiet w wieku (16 - 60 lat) zmniejszyła się o 12 osób, a liczba mężczyzn w wieku (16 - 65) zmniejszyła się o 13 osób;
- liczba kobiet w wieku powyżej 60 roku życia zwiększyła się o 38 osób, a liczba mężczyzn powyżej 65 roku życia zwiększyła się o 30 osób;

Analiza powyższych danych wskazuje na negatywne zjawisko polegające na zmniejszaniu się liczby osób w wieku produkcyjnym, przy jednoczesnym znaczącym wzroście osób w wieku po 60 roku życia dla kobiet i 65 roku życia dla mężczyzn.

Liczba zameldowanych cudzoziemców na dzień 31.12.2019 wynosiła 44 osoby.

Dla porównania liczba zameldowanych cudzoziemców od roku 2017 kształtuje się w następujący sposób:

01.01.2017 – 31.12.2017 r. - zameldowanych na pobyt czasowy ponad 3 m-ce było 46 osób;

01.01.2018 – 31.12.2018 r. - zameldowanych na pobyt czasowy ponad 3 m-ce było 58 osób;

01.01.2019 – 19.04.2019 r. - zameldowanych na pobyt czasowy ponad 3 m-ce było 89 osób.

Z powyższych danych wynika, że liczba cudzoziemców oscyluje wokół liczby 50 osób i zmienia się sezonowo. Większość zameldowanych osób to cudzoziemcy pochodzenia ukraińskiego.

Zgony: 31.12.2017: 102

31.12.2018: 111

31.12.2019: 111

Urodzenia: 31.12.2017: 146

31.12.2018: 124

31.12.2019: 106

Analiza zgonów i urodzeń wskazuje, że w Gminie Tomaszów Mazowiecki zwiększa się liczba zgonów przy jednoczesnym zmniejszaniu liczby urodzeń aż o 40 dzieci w stosunku do roku 2017.

Liczba osób, które się zameldowały w 2017 r. - pobyt stały: 220 (184 spoza gminy; 36 z gminy)

2018 r. - 280 (211 z poza gminy, 69 przemeldowań w obrębie gminy), w 2019 r. – 256 (201 z poza gminy, 55 przemeldowań w obrębie gminy).

Liczba osób które wymeldowały się z gminy w 2019 roku – 35 osób (w 2018 roku – 45 osób)

OCHRONA ZDROWIA

Profilaktyka zdrowotna zajmuje ważne miejsce w dziedzinie zdrowia publicznego, dlatego zachęcamy naszych mieszkańców do korzystania z wszelkich oferowanych przez Narodowy Fundusz Zdrowia bezpłatnych usług medycznych i badań profilaktycznych. Celem tych działań jest podnoszenie świadomości zdrowotnej mieszkańców, a w konsekwencji zachęcanie ich do bezpośredniego wzięcia udziału w badaniach profilaktycznych.

Świadczenia w zakresie Podstawowej Opieki Zdrowotnej dla mieszkańców gminy Tomaszów Mazowiecki udzielają:

- NZOZ Przychodnia Rodzinna w Smardzewicach
- NZOZ Centrum Medyczne „Almed” – w Zawadzie
- NZOZ „MED KOM” filia w Komorowie
- NZOZ „BIAMED” Tomaszów Maz. ul. Wilcza 29/31

Dbając o zdrowie mieszkańców, gmina podjęła następujące działania:

1. Powierzyła Gminie Miasto Tomaszów Mazowiecki wykonanie zadania publicznego z zakresu ochrony zdrowia polegającego na objęciu opieką rehabilitacyjną dzieci z orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności z terenu gminy, realizowanego przez Ośrodek Rehabilitacji Dzieci Niepełnosprawnych w Tomaszowie Mazowieckim. Ze świadczeń rehabilitacyjnych skorzystało 356 dzieci (*w 2018 r. z zabiegów skorzystało 315 dzieci*). Wykonanych zostało 3333 zabiegów na sumę 59 994,00 zł. (*w 2018 r. zabiegów wykonano 2812 na kwotę 44 992,00 zł*).

2. Zawarła umowę z Przychodnią Rodziną M. Kuśmierski, M. Szymański w Smardzewicach na udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej, w rodzaju rehabilitacja lecznicza, dla mieszkańców gminy na kwotę 100 000 zł. Ze świadczeń zdrowotnych skorzystały 492 osoby (*w 2018 r. udzielono świadczeń zdrowotnych na kwotę 80.000 zł dla 316 mieszkańców*).

3. Podpisała umowę z Tom-Med. J. Zatyka Spółka Jawna ul. Jana Pawła II 6, 97-200 Tomaszów Mazowiecki. Przedmiotem umowy było udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej, w rodzaju protetyka stomatologiczna dla mieszkańców gminy Tomaszów Mazowiecki w Przychodni Rodzinnej w Smardzewicach na kwotę 20 000 zł. Z ww. usług skorzystało 17 osób (*w 2018 r. z usług skorzystało 17 osób, na kwotę 15 000 zł*).

4. Na terenie gminy Tomaszów Mazowiecki prowadziły działalność dwa punkty apteczne w miejscowości Smardzewice.

5. W miejscowości Smardzewice przy przychodni lekarskiej odbyły się wiosną i jesienią badania mammograficzne dla kobiet powyżej 50 roku życia oraz badania wzroku dla wszystkich chętnych.

PRZECIWDZIAŁANIE ALKOHOLIZMOWI

W 2019 roku zostało zaopiniowanych i wydanych 11 postanowień odnośnie zgodności lokalizacji punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu lub poza miejscem sprzedaży, zgodnie z uchwałą nr LXII/372/18 Rady Gminy Tomaszów Mazowiecki.

W 2019 roku wydano łącznie 16 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, z czego: w detalu 9 zezwoleń tj:

- po trzy zezwolenia na sprzedaż piwa, napojów alkoholowych o zawartości alkoholu pow. 4,5% do 18 % (z wyjątkiem piwa) i na sprzedaż napojów alkoholowych o zawartości alkoholu powyżej 18%,

w gastronomii 2 zezwolenia, w tym:

- 1 zezwolenie na sprzedaż piwa,
- 1 zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych o zawartości powyżej 18%, oraz 5 jednorazowych zezwoleń na sprzedaż piwa podczas trwania imprez okolicznościowych odbywających się na wolnym powietrzu.

Na terenie Gminy Tomaszów Mazowiecki w 2019 r. 37 podmiotów prowadziło w 46 punktach sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych tj.:

- w detalu w 29 punktach,
- w gastronomii w 17 punktach.

Z tzw. funduszu korkowego (środków uzyskanych przez gminę z tytułu udzielonych zezwoleń na sprzedaż alkoholu), w 2019 r. sfinansowane zostały następujące zadania:

- działania profilaktyczne podejmowane wobec osób z problemem alkoholowym i ich rodzin z terenu Gminy Tomaszów Mazowiecki - dotacje dla Stowarzyszeń Abstynenckich - 12.000 zł,

- udzielenie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą - dotacja dla Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Tomaszowie Mazowieckim,
- organizację kolonii z programem profilaktycznym dla dzieci z rodzin zagrożonych alkoholizmem (w 10- dniowym turnusie uczestniczyło 20 dzieci),
- szkolenia dla członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespołu Interdyscyplinarnego oraz pracowników świetlic,
- prowadzenie profilaktycznej działalności w tym informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych w szkołach i świetlicach działających na terenie gminy,
- koszty badań przeprowadzonych przez biegłych: lekarza i psychologa w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia oraz opłaty sądowe,
- wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych,
- funkcjonowanie GKRPA,
- przeciwdziałanie narkomanii.

GKRPA w 2019 r. rozpatrzyła 16 wniosków o zastosowanie obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu. W 12 przypadkach osoby wzywane były więcej niż jeden raz. Spośród 16 rozpatrzonych wniosków:

- 3 wnioski skierowała do Sądu o podjęcie decyzji w sprawie zastosowania obowiązku poddania się leczeniu,
- 8 postępowań umorzono,
- 5 postępowań nie zostało zakończonych i są kontynuowane w roku 2020.

Łączny koszt wydatków 138 950,79 zł.

SPORT

Aktywność sportowa jest ważnym elementem zagospodarowania czasu wolnego młodzieży z terenu gminy. Mieszkańcy mają do dyspozycji kilkanaście obiektów sportowych na powietrzu i kilka sal sportowych.

- Gmina Tomaszów Mazowiecki w celu wsparcia utalentowanej sportowo młodzieży, docenienia i uznania osiągnięć sportowych oraz zachęcenia do stałego podnoszenia umiejętności i poziomu sportowego, przyznała w 2019 roku 2 nagrody za osiągnięcia sportowe o randze krajowej i międzynarodowej .
- Aby zapewnić mieszkańcom gminy odpowiednie warunki do rozwijania pasji sportowych, w okresie jesienno- zimowym wynajmowała hale sportowe: w Tomaszowie Mazowieckim w Zespole Szkolno- Przedszkolnym Nr 7, Zespole Szkolno- Przedszkolnym nr 3 i w Gminnym Ośrodku Sportu i Rekreacji w Ujeździe na cele sportowo rekreacyjne dla mieszkańców gminy.
- Wójt Gminy był współorganizatorem Turnieju Piłki Piłkowej „Cieblowice CUP”, który ma rangę imprezy o zasięgu ogólnopolskim, oraz Gminnego Turnieju Piłki Nożnej.
- W miejscowości Smardzewice na terenie przy Zalewie Sulejowskim i tzw. Ogrodach Smardzewickich odbyły się dwie edycje wiosenna i jesienna biegów ekstremalnych z przeszkodami Vikings Run. Jest to impreza sportowa o zasięgu ogólnopolskim, która była doskonałą formą promocji Gminy Tomaszów Mazowiecki poprzez sport.

POMOC SPOŁECZNA

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Tomaszowie Mazowieckim w 2019 roku objął pomocą społeczną w formie świadczeń w ramach zadań zleconych i zadań własnych oraz w postaci pracy socjalnej 237 rodzin, w których jest 542 osoby, co stanowi 4,85 % ogółu mieszkańców gminy.

Na dzień 1 stycznia 2019 r. 453 rodziny otrzymywały zasiłki rodzinne wraz z dodatkami na dzieci, a na dzień 31 grudnia 2019 r. 366 rodzin. Liczba dzieci, na które rodzice otrzymywali zasiłek rodzinny, wynosiła na początek roku 898, a na koniec roku 716 osób. Kwota świadczeń rodzinnych w 2019 r. wyniosła 1.668.091,52 zł, kwota świadczeń pielęgnacyjnych wyniosła 833.446,60 zł, kwota zasiłków pielęgnacyjnych wyniosła 792.731,62 zł.

Na początek 2019 r. 881 rodzin pobierało świadczenie wychowawcze 500 +, a na koniec 2019 r. 1.385 rodzin. Na początek roku 2019 na 1.335 dzieci wypłacane było to świadczenie, a na koniec roku 2019 na 2.161 dzieci. Ogólny koszt zrealizowanego zadania za 2019 r. wyniósł 10.446.228,00 zł.

W okresie od 01 stycznia 2019 r. do 31 grudnia 2019 r. 100 rodzin wielodzietnych otrzymało Kartę Dużej Rodziny.

W 2019 roku opłaciliśmy pobyt 15 osób w domach pomocy społecznej na łączną kwotę 336.477,92 zł.

W 2019 roku 1 osoba otrzymała jednorazowe świadczenie „Za życiem” na kwotę 4.000,00 zł.

W okresie od 1 lipca 2019 roku do 31 grudnia 2019 roku 1.578 dzieci otrzymało świadczenie na podstawie rządowego programu „Dobry Start” na kwotę 473.400,00 zł.

Powody przyznawania pomocy rodzinom korzystającym z funduszków tutejszego ośrodka w 2019 r. były następujące:

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin		Liczba osób w rodzinach	
	2018	2019	2018	2019
ubóstwo	65	68	104	111
sieroctwo	0	0	0	0
bezdomność	1	2	1	2
potrzeba ochrony macierzyństwa	29	34	145	170
w tym wielodzietność	25	29	131	152
bezrobocie	68	74	160	181
niepełnosprawność	118	107	241	205
długotrwała lub ciężka choroba	57	49	102	75
bezzadność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego - ogółem	40	44	136	149
w tym rodziny niepełne	27	27	73	69
rodziny wielodzietne	12	14	63	73
alkoholizm	47	48	83	88
trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	3	1	5	1

Głównym problemem społecznym jest mała aktywność zawodowa osób korzystających ze wsparcia GOPS. Związana ona jest z niewystarczającym poziomem wykształcenia, brakiem kwalifikacji zawodowych oraz niskimi aspiracjami zawodowymi i osobistymi.

Skutkiem bezrobocia jest obniżenie standardu materialnego rodzin i niskie poczucie własnej wartości. Brak środków niezbędnych do życia spowodowany bezrobociem wśród klientów pomocy społecznej uniemożliwia im realizację celów osobistych i zawodowych, a także prowadzi do zjawiska marginalizacji i wykluczenia społecznego całych rodzin.

Rok 2019 był dla Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tomaszowie Mazowieckim kontynuacją realizowanych zadań i prowadzonych działań wynikających z ustaw oraz podejmowaniem nowych inicjatyw w zakresie rozwiązywania problemów społecznych. Działania te są niezbędne, aby instytucja pomocy społecznej była skuteczna, efektywna i nowoczesna.

Działania były realizowane poprzez:

1. prowadzenie aktywnej integracji adresowanej do klientów pomocy społecznej z wykorzystaniem instrumentów aktywizacji społecznej, zawodowej, zdrowotnej i edukacyjnej;
2. podejmowanie działań na rzecz zmiany postaw klientów, zwiększenia ich aktywności i współuczestniczenia w rozwiązywaniu swoich trudnych sytuacji życiowych;
3. wdrażanie nowego modelu GOPS związanego z:
  - a) podnoszeniem jakości usług kierowanych do różnych grup społecznych we współpracy z partnerami publicznymi i niepublicznymi;
  - b) profesjonalizacją pracy socjalnej;
  - c) dostosowywaniem oferty usług do zmieniających się potrzeb indywidualnych i lokalnych z zastosowaniem innowacyjnych metod, technik i narzędzi (usługa asystenta rodziny)
  - d) zwiększeniem współpracy z innymi podmiotami na poziomie lokalnym;
  - e) intensyfikacją współpracy z organizacjami pozarządowymi;
  - f) dokonywaniem ewaluacji pracy jednostki;
  - g) monitorowaniem funkcjonowania jednostki;
1. wspomaganie funkcjonowania rodzin wieloproblemowych, z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym poprzez rozwój specjalistycznego systemu wsparcia rodziny- asystent rodziny;
2. podejmowanie działań w partnerstwie lokalnym i stworzenie zintegrowanego systemu współpracy organizacji pozarządowych, podmiotów prywatnych i samorządu oraz

włączenie w system wzajemnych relacji osób i środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym.

3. wspieranie aktywności i rozwijanie różnorodnych form wsparcia środowiskowego dla osób i środowisk ryzyka wykluczenia społecznego, rodzin z osobami niepełnosprawnymi, osób starszych, przewlekle chorych.

DZIAŁALNOŚĆ INWESTYCYJNA

Stan infrastruktury i działania inwestycyjne w roku 2019

Infrastruktura wodociągowa:

- łączna długość sieci wodociągowej wynosi 143,78 km,
- w roku 2019 wykupiono od mieszkańców 0,60 km sieci wodociągowej, wartość 58 185, 00 zł
- łączna liczba przyłączy wodociągowej 4 140 szt.,
- w roku 2019 wybudowano 101 przyłącza,
- stopień zwodociągowania gminy na koniec 2019 r. – 98%,
- woda pozyskiwana jest w 7 ujęciach: Cekanów, Chorzęcin, Cieblowice Duże, Łazisko, Swolszewice Małe, Smardzewice i Wiaderno
- sprzedaż wody w 2019 r. za 576 tys./m³ wyniosła 2,14 mln. zł
- liczba awarii wodociągowej w 2019 r. - 39

Infrastruktura ściekowa:

- łączna długość sieci kanalizacji sanitarnej (kolektory grawitacyjne i tłoczne) wynosi 98,326 km,
- w roku 2019 wybudowano 16,4 km sieci kanalizacyjnych, wartość 10.582.000,00 zł,
  - w części miejscowości Smardzewice, dł. 3,8 km, wartość 2.330.000,00 zł,
  - w miejscowości Wiaderno, dł. 5,9 km, wartość 3.864.000,00 zł,
  - w części miejscowości Twarda i Tresta, dł. 6,7 km, wartość 4.388.000,00 zł,
  - w miejscowości Smardzewice wybudowano 9 szt. odgałęzień sieci o dł. 0,048 km, wartość 22 700,00 zł,
  - w miejscowościach Wąwał i Łazisko wybudowano 15 szt. odgałęzień sieci o dł. 0,078 km, wartość 34 524,00 zł.

Łączna liczba podłączeń kanalizacyjnych na koniec 2019 r. - 1691 szt.,

- w roku 2019 wybudowano 175 przyłączy,
- z dotacji WFOŚiGW dotychczas podłączono 920 nieruchomości w tym 147 w 2019 r.
- stopień skanalizowania gminy na koniec 2019 r. - 49%,
- ścieki utylizowane są w 3 oczyszczalniach: Cieblowice Duże, Zawada i Tomaszów Maz. (Właściciel ZGW-K ul. Kępa 19, 97-200 Tomaszów Mazowiecki).
- oczyszczalnia w Cieblowicach i Zawadzie w 2019 r. przyjęła 73,9 tys./m³ ścieków
- za odbiór ścieków z w/w oczyszczalni uzyskano wpływy w wysokości 372 806,31 zł
- liczba awarii na infrastrukturze kanalizacyjnej w 2019 r. - 49

Koszty funkcjonowania Gminnego Zakładu Komunalnego w 2019 r. wyniosły **2 776 452,31 zł.**

Infrastruktura drogowa:

- Łączna długość dróg gminnych publicznych 93,7 km,
- na koniec 2019 r. utwardzonych 71,9 km i gruntowych 21,8 km,
- W roku 2019 przebudowano 3,43 km dróg, wartość 4.065.515,00 zł, w tym:
  - w Chorzęcinie – długość: 1,84 km, wartość: 2.702.515,00 zł
  - w Dąbrowie ul. Spacerowa i ul. Osiedlowa – długość: 0,2 km, wartość: 188.000,00 zł
  - do Cekanowa (tzw. droga przez las) – długość: 0,75 km, wartość: 503.000,00 zł
  - w Zaborowie II ul. Górna – długość: 0,64 km, wartość: 672.000,00 zł
- Łączna długość dróg wewnętrznych 128,9 km,
- na koniec 2019 r. utwardzonych 11,6 km i gruntowych 117,2 km,

W 2019 r. utwardzono 935 mb dróg wewnętrznych płytami „Jomb” o wartości 412.700,00 zł w tym:

- w Wąwale ul. Mała – długość: 99 mb, wartość: 21.200,00 zł
- w Zaborowie I ul. Parkowa – długość: 220 mb, wartość: 86.000,00 zł
- w Karolinowie ,część ul. Wodnej i ul. Handlowej – długość: 184 mb, wartość: 79.900,00 zł
- w Kolonii Zawada (dz. Nr 226) – długość: 52 mb, wartość: 27.900,00 zł
- w Smardzewicach, część ul. Wschodniej – długość: 80 mb, wartość: 62.700,00 zł
- w Zaborowie II, część ul. Górnej – długość: 300 mb, wartość: 135.000,00 zł

Infrastruktura oświetlenia drogowego:

Łączna liczba oprav oświetleniowych 1643 szt.

W 2019 r. była kontynuowana budowa oświetlenia w Smardzewicach na osiedlu przy ul. Wschodniej o dł. 0,53 km, zamontowano 12 szt. oprav oświetleniowych, wartość 64.000,00 zł.

Infrastruktura edukacyjna:

- Edukacja szkolna i przedszkolna odbywa się w 7 obiektach gminnych. Łączna pow. użytkowa obiektów na koniec 2019 r. wyniosła 4.527,60 m²

Infrastruktura turystyczna

- na terenie Gminy działalność w branży turystycznej prowadzi 20 podmiotów tj.: hotele, obiekty noclegowe, pola kempingowe oraz 12 gospodarstw agroturystycznych w miejscowościach: Smardzewice, Tresta, Swolszewice Małe, Cekanów, Zaborów Pierwszy, Komorów, Kolonia Zawada, Kwiatkówka, Łagiewniki, Twarda.

Tereny inwestycyjne:

- Gmina posiada w pełni uzbrojony teren inwestycyjny w Łazisku o pow. 13,75 ha mający bezpośredni dostęp do drogi ekspresowej S-8 dla potencjalnych inwestorów. Szacowana cena jednostkowa za grunt wynosi 70,0 zł/m².

Infrastruktura rekreacyjno– sportowa:

Gmina posiada 22 boiska sportowe (w tym 8 boisk wielofunkcyjnych o nawierzchni sztucznej, 3 korty tenisowe, 8 boisk do piłki nożnej o nawierzchni z trawy naturalnej i 3 boiska do siatkówki plażowej) oraz 18 placów zabaw i 15 siłowni zewnętrznych.

Zadania zrealizowane w 2019 r. o łącznej wartości 1.105.400,00 zł w tym:

- w Niebrowie wybudowano strefę aktywności tj. plac zabaw, siłownię plenerową, strefę relaksu oraz zasilanie energetyczne, wartość 187.000,00 zł
- w Zawadzie (przy Szkole Podstawowej) wybudowano strefę aktywności tj. plac zabaw, siłownię plenerową, strefę relaksu, wartość 189.400,00 zł
- w Sługolicach utwardzono teren przy Domu Ludowym (ciągi komunikacyjne, parkingi), wartość: 42.000,00 zł

- w Smardzewicach, ul. Wesola urządzono przestrzeń publiczną (tereny zielone, urządzenia małej architektury, oświetlenie terenu, wystawa plenerowa), wartość 687.000,00 zł.

Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa:

W Wiadernie - budynek OSP - wykonano termomodernizację budynku o wartości 308.000 zł, utwardzenie terenu kostką betonową o wartości 42.000 zł oraz wymieniono ogrodzenie o wartości 22.000 zł

GOSPODARKA MIESZKANIOWA

1. Program gospodarowania zasobem mieszkaniowym gminy:

Powyższe reguluje uchwała nr VII/35/15 Rady Gminy Tomaszów Mazowiecki z dnia 24 marca 2015 r. w sprawie wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Tomaszów Mazowiecki na lata 2015 – 2020 (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego z 2015 r. poz. 2085). GZK administruje 24 lokalami mieszkalnymi.

- 18 lokali komunalnych o pow. użytkowej 935,22 m²
  - blok w Wąwale ul. Tomaszowska 107 – 4 mieszkania komunalne,
  - 2 bloki w Dąbrowie ul. Południowa 45 i 47 – 8 mieszkań komunalnych,
  - blok w Smardzewicach ul. Zielona 31 – 4 mieszkania komunalne,
  - budynek mieszkalny w Chorzęcinie 184 – 1 mieszkanie komunalne,
  - lokal mieszkalny w budynku biblioteki w Wiadernie – 1 mieszkanie komunalne.
- 6 lokali socjalnych o pow. 215,13 m²
  - blok w Twardej ul. Główna 65 – 6 mieszkań socjalnych,

W mieszkaniach komunalnych i socjalnych zamieszkuje łącznie, 68 osób. W roku 2018 przygotowane zostały dokumentacje wraz z niezbędnymi pozwoleniami budowlanymi do przeprowadzenia termomodernizacji i remontu 3 budynków wielorodzinnych (2 w Dąbrowie i 1 w Wąwale). Planowane wykonanie robót po uzyskaniu dofinansowania ze środków unijnych.

Zadłużenia na koniec 2019 r. z tytułu czynszów wyniosły 13 727,41 zł. oraz z tytułu opłaty za gospodarowanie odpadami 2 164,23 zł.

Na dzień 31 grudnia 2019 r. gmina nie posiada wolnych lokali mieszkalnych, złożono jeden wniosek o przydział mieszkań.

2. Zasady polityki czynszowej:

Zasady polityki czynszowej reguluje w/w uchwała. Zgodnie z nią stawkę czynszu za 1 m² powierzchni użytkowej ustala Wójt Gminy Tomaszów Mazowiecki w drodze zarządzenia.

Na dzień 31.12.2019 r. obowiązuje stawka 5 zł. za 1 m² powierzchni użytkowej lokalu zgodnie z zarządzeniem nr 8/2019 Wójta Gminy Tomaszów Mazowiecki z dnia 22.01.2019 r. w sprawie określenia stawki czynszu za najem lokali mieszkalnych wchodzących w skład zasobu mieszkaniowego Gminy Tomaszów Mazowiecki.

Stawka czynszu podlega zróżnicowaniu o czynniki podwyższające i obniżające wartość użytkową lokalu. Stawka czynszu za 1 m² powierzchni użytkowej lokalu socjalnego wynosi 50 % stawki najniższego czynszu obowiązującego w gminie.

SPRAWY OBYWATELSKIE

Fundusz sołecki

W roku 2019 wszystkie 24 sołectwa złożyły wnioski o realizację przedsięwzięć w ramach funduszu sołeckiego, z czego 1 został odrzucony ze względu na ujęcie przedsięwzięć niestanowiących zadań własnych gminy. Zaplanowano wydatki na 71 przedsięwzięć, na łączną kwotę 555 968,81 zł. W trakcie roku budżetowego dokonywano zmian przedsięwzięć, w efekcie czego ich ilość wzrosła do 76. Zrealizowano 74 przedsięwzięcia na łączną kwotę 511 069,41 zł, co stanowi 0,81% wydatków ogółem.

Nie wydatkowano środków na dwa przedsięwzięcia:

- uporządkowanie terenu wokół stawu – sołectwo Twarda (4 000,00 zł),
- projekt rozbudowy budynku ujęcia wody na strażnicę OSP – sołectwo Wąwał (20 000,00 zł).

W porównaniu do roku poprzedniego, wydatki na przedsięwzięcia realizowane w ramach Funduszu Sołeckiego wzrosły o 22,46%.

Udostępnienie informacji z rejestru pesel i mieszkańców:

W 2019 roku wykonano 114 udostępnień danych z ww. rejestrów.

Udostępnienie informacji publicznej

W 2019 roku wpłynęło 31 wniosków o udostępnienie informacji publicznej, na które udzielono odpowiedzi w oparciu o obowiązujące przepisy prawa. Do wojewódzkiego sądu administracyjnego nie wpłynęła żadna skarga na bezczynność wójta w powyższym zakresie.

Skargi, Wnioski, Petycje

- 1) W 2019 roku Rada Gminy Tomaszów Mazowiecki rozpatrywała 30 (pism) zakwalifikowanych jako skargi na działalność Wójta Gminy Tomaszów Mazowiecki, pracowników Urzędu Gminy Tomaszów Mazowiecki, członków Rady Gminy Tomaszów Mazowiecki, które wpłynęły od jednego mieszkańca Gminy Tomaszów Mazowiecki (20 pism złożonych było w roku 2018). Rada Gminy Tomaszów Mazowiecki pozostawiła pisma w aktach sprawy, gdyż skargi dotyczyły spraw już wielokrotnie rozstrzyganych i nie wносиły do sprawy żadnych nowych okoliczności.
- 2) Rozpatrywała skargę mieszkańca sołectwa Karolinów, który złożył „Protest wyborczy”. W ocenie Komisji Rada Gminy oraz Komisja nie posiadają w swych kompetencjach prawa do unieważnienia wyborów i wszczęcia procedury przeprowadzenia wyborów ponownych. Komisja jednogłośnie uznała „protest wyborczy” za niezasadny. Stanowisko Komisji zostało przyjęte przez Radę Gminy na VII Sesji Rady Gminy w dniu 28 marca 2019 roku.
- 3) Rozpatrywała petycję złożoną przez Ruch Narodowy dotyczącą przyjęcia przez Radę Gminy Tomaszów Mazowiecki Samorządowej Karty Praw Rodziny. W ocenie komisji wymienione w karcie wartości i zadania są przez Gminę Tomaszów Mazowiecki realizowane, w związku z powyższym komisja nie widzi konieczności występowania z inicjatywą uchwałodawczą w sprawie przyjęcia Samorządowej Karty Praw Rodziny. Wszyscy członkowie komisji opowiedzieli się za tym wnioskiem. Wniosek ten został przyjęty przez Radę Gminy Tomaszów Mazowiecki na XX Sesji Rady Gminy w dniu 18 grudnia 2019 roku.
- 4) Rozpatrywała wniosek mieszkańców Wiaderna, który dotyczył nieprawidłowości przy realizacji budowy kanalizacji ściekowej we wsi Wiaderno. Podczas spotkania członkowie komisji odnieśli się do przedstawionych na piśmie zarzutów mieszkańców, jak i przedłożonego stanowiska Wójta Gminy Tomaszów Mazowiecki oraz wysłuchali wyjaśnień Zastępcy Wójta. Po zapoznaniu się z wszystkimi wnioskami, komisja stwierdziła, że na obecną chwilę Gmina Tomaszów Mazowiecki nie posiada podstaw prawnych do sfinansowania sieci kanalizacyjnej tj. od linii rozgraniczającej pas drogowy do ogrodzenia

posesji znajdującego się na gruncie prywatnym. Wniosek ten został przyjęty przez członków komisji jednogłośnie. Stanowisko Komisji Skarg Wniosków I Petycji zostało przyjęte na XII Sesji Rady Gminy w dniu 24 czerwca 2019 roku.

Przestępczość w gminie

W roku 2019 na terenie Gminy Tomaszów Mazowiecki odnotowano 129 przestępstw (130 przestępstw w 2018 roku, 127 przestępstw w 2017 roku), w tym 74 kryminalnych (bz).

W ogólnej liczbie dominowały przestępstwa przeciwko mieniu, a zwłaszcza:

- kradzież -10 (15 w 2018 roku),
- kradzież z włamaniem -13 (12 w 2018 roku),
- uszkodzenia ciała - 7 (2 w 2018 roku)

W 2019 roku odnotowano 1 zdarzenie w kategorii bójki i pobicia.

W 2019 r. na terenie Gminy Tomaszów Mazowiecki doszło do 25 wypadków drogowych (17 w 2018 roku, 13 w 2017 roku), w których 4 osoby poniosły śmierć, (2 w 2018 roku, 3 w 2017), a 25 osób doznało obrażeń ciała, (22 w 2018 roku, 13 w 2017 roku). Odnotowano 108 kolizji drogowych (101 w 2018 roku, 98 w 2017 roku).

Policjanci z Komendy Powiatowej Policji w Tomaszowie Mazowieckim w 2019 r. ujawnili 117 wykroczenia popełnione na terenie Gminy Tomaszów Mazowiecki (94 w roku 2018).

Najwięcej wykroczeń, w których prowadzono czynności wyjaśniające odnotowano w miejscowości Smardzewice – 28 (23 w 2018 roku) oraz Wiaderno – 15 (w 2018 roku na drugim miejscu był Wąwał – 13).

W ogólnej liczbie wykroczeń dominowały te związane z naruszeniem przepisów w ruchu drogowym – 60.

Działania straży związane z usuwaniem skutków zdarzeń losowych

Porównanie ogólnej liczby zdarzeń (pożarów, zagrożeń i alarmów) w Gminie Tomaszów Mazowiecki w latach 2008-2019

■ Ilość zdarzeń

1. W roku 2019 w Gminie Tomaszów Mazowiecki Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Tomaszowie Mazowieckim odnotowała 203 zdarzenia (230 zdarzeń w 2018 roku), w tym 106 pożarów (69 pożarów w 2018 roku), 93 miejscowe zagrożenia (158 miejscowych zagrożeń w 2018 roku) oraz 4 alarmy fałszywe. Dodatkowo do zdarzeń związanych ze zwierzętami OSP w Wąwale wykonała 41 wyjazdów.
2. W wyniku zdarzeń w 2019 roku w Gminie Tomaszów Mazowiecki poniosły śmierć 2 osoby, natomiast 13 osób zostało rannych.
3. Straty powstałe w wyniku zdarzeń w roku 2019 wynoszą 1504,6 tys. zł (1499,6 tys. zł w 2018 roku) natomiast uratowane mienie miało wartość szacunkową 1859 tys. zł (1874 tys. zł w 2018 roku).
4. W 2019 roku jednostki OSP z terenu Gminy Tomaszów Mazowiecki brały udział w działaniach ratowniczych i gaśniczych następującą ilość razy:
  - OSP [KSRG] Smardzewice – 79, (63 w 2018 roku),
  - OSP [KSRG] Twarda – 36, (33 w 2018 roku)
  - OSP Wąwał – 37, (z PSP) (33 w 2018 roku), 41 (Urząd Gminy)
  - OSP Wiaderno – 3, (8 w 2018 roku)
  - OSP Chorzęcin – 8, (6 w 2018 roku)
  - OSP Zawada – 10, (8 w 2018 roku)

Gmina Tomaszów Mazowiecki wydatkowała w 2019 r. na zapewnienie gotowości bojowej Ochotniczych Straży Pożarnych następujące środki:

- ekwiwalenty za udział w działaniach ratowniczych i szkoleniach - 43 540 zł
- dotacje dla OSP na zakup sprzętu – 130 146 zł
- naprawa i modernizacja sprzętu OSP, usługi – 81 947,34 zł
- zakupy materiałów i wyposażenia (paliwa, płyny, akumulatory, sprzęt) – 61 645,98 zł
- zlecenia dla konserwatorów sprzętu – 36 532,21 zł
- badania lekarskie członków OSP – 2985 zł

EDUKACJA

W Gminie Tomaszów Mazowiecki w 2019 r. funkcjonowały:

- 5 szkół podstawowych;
- 4 przedszkola;
- oddziały przedszkolne przy jednej szkole podstawowej.

Wszystkie placówki szkolne i przedszkolne funkcjonujące na terenie gminy były prowadzone przez gminę. Na terenie gminy nie funkcjonują placówki oświatowe niepubliczne bądź publiczne prowadzone przez osoby prywatne, stowarzyszenia itp.

Szczegółowa sieć szkolno-przedszkolna w 2019 roku w gminie Tomaszów Mazowiecki:

- Zespół Szkół w Komorowie, w skład zespołu wchodzi:
  - a) Szkoła Podstawowa im. Św. Huberta;
  - b) Publiczne Przedszkole.
- Zespół Szkolno-Przedszkolny w Smardzewicach, w skład zespołu wchodzi:
  - a) Szkoła Podstawowa,
  - b) Publiczne Przedszkole z oddziałami przedszkolnymi w Twardej
- Zespół Szkół w Wiadernie, w skład zespołu wchodzi:
  - a) Szkoła Podstawowa,
  - b) Publiczne Przedszkole.
- Szkoła Podstawowa w Chorzęcinie z oddziałami przedszkolnymi;
- Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Zawadzie
- Publiczne Przedszkole w Wąwale z oddziałem przedszkolnym w Cieblowicach Dużych

Ogółem do wszystkich placówek oświatowych w 2019 r. uczęszczało (wg stanu na 30 września 2019 r.) 384 przedszkolaków w 17 oddziałach przedszkolnych oraz 804 uczniów w 43 klasach.

W 2019 r. na terenie Gminy Tomaszów Mazowiecki funkcjonowała darmowa komunikacja MZK dla wszystkich mieszkańców w tym także dla uczniów. Karty komunikacyjne na koszt gminy zakupiono i wydano dla 368 uczniów, gmina pokrywała koszty dowozu uczniów posiadających orzeczenia o kształceniu specjalnym, dowożonych przez rodziców do szkół na terenie Miasta Tomaszowa Mazowieckiego. Na podstawie zawartych umów dla 14 uczniów pokryto rodzicom koszty dowozu w wysokości 30.481,59 zł.

We wszystkich szkołach i przedszkolach zatrudnionych było:

- ogółem 112 nauczycieli, w tym 9 osób stanowili nauczyciele stażysty, 18 osób nauczyciele kontraktowi, 14 nauczyciele mianowani oraz 71 nauczycieli posiadających status nauczyciela dyplomowanego;
- razem 50 pracowników obsługi i administracji;
- na jeden etat pedagogiczny przypadało średnio 12,42 ucznia/dziecka;
- na jeden etat pracownika obsługi/administracji przypadało 23,76 ucznia/dziecka.

Wydatki bieżące na utrzymanie wszystkich szkół i przedszkoli w 2019 r. wyniosły 13.853.250,93 zł. Zadania oświatowe realizowane są przy pomocy środków otrzymywanych z budżetu państwa (subwencja oświatowa, dotacja na zakup podręczników, częściowej dotacji na prowadzenie przedszkoli), opłat wnoszonych przez rodziców lub dopłat z GOPS/MOPS na pokrycie kosztów wyżywienia (tzw. wsad surowca), częściowej dotacji na realizację różnych projektów lub programów oraz środków z budżetu gminy.

Otrzymane kwoty na realizację wydatków związanych z funkcjonowaniem oświaty wyniosły z tytułu:

• subwencji oświatowej	-	8.978.802,84 zł.
• dotacji na przedszkola	-	395.646,00 zł.
• dotacji na podręczniki i programy	-	65.318,46 zł.
• wpłaty za wyżywienie oraz inne opłaty	-	682.935,74 zł.
• ogółem	-	10.122.703,04 zł.
• dopłata z budżetu gminy do bieżących wydatków	-	3.730.547,89 zł.

Ze środków gminnych zostały przyznane i wypłacone stypendia za wyniki w nauce wszystkim uczniom, uczęszczającym do szkół, dla których organem prowadzącym jest Gmina Tomaszów Mazowiecki, którzy uzyskali średnią ocen co najmniej 4,75. Stypendia były wypłacone po zakończeniu pierwszego oraz drugiego semestru. Łącznie w czasie całego roku wypłacono 364 stypendia na kwotę 68.760,00 zł.

Stołówki szkolne i przedszkolne

We wszystkich placówkach oświatowych funkcjonują stołówki szkolne, których koszt utrzymania pokrywa ze swoich środków gmina. Za cały 2019 r. wydatki związane z prowadzeniem stołówek (bez kosztów zakupu artykułów żywnościowych) wyniosły 516.984,44 zł. Personel stołówek (kucharki, pomoce oraz intendenci) liczył 15 pracowników. Koszty zakupu artykułów żywnościowych (tzw. wsad do kotła) łącznie dla wszystkich placówek, wyniosły 657.414,08 zł., w tym dopłaty GOPS/MOPS do posiłków 58664,50 zł a odpłatność rodziców/opiekunów wyniosła 654.800,50 zł.

Wydatki bieżące ogółem za 2019 rok:

Lp	Placówka	Kwota wydatków
1.	Zespół Szkół w Komorowie	2.851.200,09
2.	Zespół Szkolno-Przedszkolny w Smardzewicach	3.927.673,98
3.	Zespół Szkół w Wiadernie	2.527.877,29
4.	Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Zawadzie	2.014.486,41
5.	Szkoła Podstawowa w Chorzęcinie	1.223.180,64
6.	Publiczne Przedszkole w Wąwale	764.816,58
7.	ZEAS (w tym wydatki na pokrycie kosztów dowozu uczniów posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego)	544.015,94
	Razem wydatki	13.853.250,93

Otrzymane dotacje w 2019 roku:

1. Na podstawie złożonych przez Gminę Tomaszów Mazowiecki wniosków o udzielenie dotacji celowej na wyposażenie szkół w podręczniki, materiały edukacyjne lub materiały ćwiczeniowe, Gmina otrzymała dotację na ten cel w ostatecznej kwocie 65.318,46 zł.

Wydatki na zakup podręczników, materiałów edukacyjnych oraz materiałów ćwiczeniowych wyniosły w:

- Szkole Podstawowej w Chorzęcinie	- 4.257,00 zł.
- Szkole Podstawowej w Zawadzie	- 8.184,50 zł.
- Zespole Szkół w Komorowie	-18.402,45 zł.
- Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Smardzewicach	- 18.943,56 zł.
- Zespole Szkół w Wiadernie	- 13.856,55 zł.

2. Dotacje na programy realizowane w szkołach na terenie gminy Tomaszów Mazowiecki:

Aktywna tablica

Program mający na celu rozwój szkolnej infrastruktury oraz rozwój kompetencji uczniów i nauczycieli w zakresie technologii informacyjno-komunikacyjnej. W minionym 2019 roku, objętym niniejszym raportem, udział w programie „Aktywna tablica” udział wzięła Szkoła Podstawowa w Wiadernie. W ramach programu zakupiono i zainstalowano 2 monitory interaktywne Newline TT 6518RS. Całkowity koszt projektu 17.500,00 zł w tym 14.000,00 zł dotacja z budżetu państwa oraz udział finansowy gminy w projekcie w kwocie 3.500,00 zł.

Program ERASMUS+

W ramach tego programu realizowane są dwa projekty:

- 1) Inwestycje w edukacje – Ecobusiness.eu – realizowany w latach 2017 – 2019, wydatkowano 70.219,41 zł., uzyskana dotacja 98.710,61 zł. W 2019 wydatkowano kwotę 38.010,61 zł.
- 2) Inwestycje w edukacje – Shool entrepreneurship.An adventure looking at the future of Europe - realizowany w latach 2018 – 2020, wydatkowano kwotę 45.863,54 zł.; uzyskana dotacja 94.671,47 zł wydatek w 2019 r. 41.872,08 zł.

Projekty realizowane są w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Smardzewicach, na podstawie umów podpisanych z Fundacją Rozwoju Systemu Edukacji – Narodową Agencją programu ERASMUS+ w Warszawie. W ramach projektów realizowana jest współpraca szkół, w tym szkoły w Smardzewicach; ze szkołami w wybranych państwach Unii Europejskiej np. wyjazdy uczniów do szkół w innych państwach oraz przyjmowanie u siebie uczniów z innych państw.

Program „Umiem pływać”

Realizowany od kilku lat dla uczniów klas drugich szkół podstawowych program „Umiem pływać” w którym w roku 2019 w programie wzięło udział 75 uczniów, łączny koszt Gminy wyniósł 16.010,00 zł.

Przedszkola

W 2019 r funkcjonowały 4 przedszkola oraz oddziały przedszkolne przy Szkole Podstawowej w Chorzęcinie. W ramach Publicznego Przedszkola w Wąwale istniał oddział przedszkolny w Cieblowicach Dużych oraz w ramach Publicznego Przedszkola w Zespole - Szkolno-Przedszkolnym w Smardzewicach funkcjonowały oddziały przedszkolne w Twardej.

Ogółem do 17 oddziałów przedszkolnych uczęszczało 384 dzieci, w tym do tzw. zerówki uczęszczało 87 dzieci.

Wydatki na utrzymanie przedszkoli za 2019 r wyniosły ogółem: 2.508.306,83 zł

W 2019 r. Gmina otrzymała:

- subwencje na dzieci 6 letnie - 518.101,96 zł.
- dotacje na wychowanie przedszkolne w wysokości - 395.646,00 zł.
- opłaty rodziców - 361.786,00 zł

Łączna dopłata gminy do bieżących wydatków na przedszkola wyniosła 1.232.772,87 zł.

OPIEKA NAD DZIEĆMI DO LAT 3

Gmina Tomaszów Mazowiecki na swoim terenie nie prowadzi żłobka, wobec powyższego, żeby zapewnić opiekę dzieciom w wieku do lat 3, w 2019 roku podpisała porozumienia z Gminą Miasto Tomaszów Mazowiecki na korzystanie przez dzieci z terenu gminy ze Żłobka Samorządowego Nr 1 na ul. Strzeleckiej w Tomaszowie Mazowieckim. Z ww. świadczeń skorzystało 5 dzieci. Koszty poniesione – 26 115,77 zł.

BIBLIOTEKI

W gminie w 2019 r. funkcjonowała Gminna Biblioteka Publiczna w Smardzewicach oraz 4 filie w Komorowie, Twardej, Wiadernie i Zawadzie.

Księgozbiór na dzień 1 stycznia 2019 r. liczył 23971 woluminów, natomiast na koniec 2019 roku 23861 woluminów.

Zakupiono 1369 nowych woluminów i jednocześnie ubytkowano 1479 woluminy. Na początku roku zarejestrowano 860 czytelników, na koniec roku ta liczba wyniosła 940 czytelników.

Jak korzystano z bibliotek pokazuje poniższa tabela.

Lp.	Biblioteka	Liczba czytelników		Liczba woluminów		Liczba woluminów na czytelnika	
		2018	2019	2018	2019	2018	2019
1.	Smardzewice	371	400	5873	6341	15,83	15,85
2.	Komorów	125	129	1569	2038	12,55	15,79
3.	Twarda	120	159	2025	2378	16,87	14,95
4.	Wiaderno	120	132	786	1029	6,55	7,79
5.	Zawada	124	120	867	912	6,99	7,60
6	Ogółem	860	940	11120	12698	12,93	13,51

W gminie statystycznie na 1 mieszkańca przypada 1 książka przeczytana w ciągu roku -12698 książek podzielone przez 11131 mieszkańców = 1,14

W bibliotekach działają 23 komputery, przez co wszystkie posiadają katalogi dostępne on-line, natomiast w bibliotece w Smardzewicach istnieje możliwość zdalnego (internetowego) składania zamówień.

W 2019 roku biblioteki gminne zorganizowały następujące wydarzenia:

- spotkania autorskie – 2

- dyktando dla dorosłych – 1
- spotkania okolicznościowe – 10
- koncerty i wieczornice - 4
- lekcje biblioteczne – 5
- warsztaty plastyczne i z rękodzieła - 23
- głośne czytanie – 21
- narodowe czytanie – 4
- spotkania z seniorami - 18
- przedstawienia teatralne – 2 „Jak Ania złoźnica została zajęczkiem wielkanocnym” oraz „Szlakiem baśni”
- gry i zabawy rekreacyjne i integracyjne – 29
- współdział w VII powiatowym konkursie czytelniczym „Przeczytaj, Bo Warto” – 1
- wakacje i ferie w bibliotece – 20
- Noc bibliotek - 1

W tych i innych wydarzeniach wzięło udział 3733 mieszkańców.

KULTURA

Kultura to ważny obszar aktywności gminy, który znacząco wpływa na jakość życia mieszkańców. Działalność kulturalna realizowana jest poprzez wielokierunkową aktywność zgodną z potrzebami środowiska, obejmującą między innymi: edukację kulturalną dzieci, młodzieży i dorosłych zmierzającą do rozwoju zainteresowań i talentów artystycznych przez aktywne uczestnictwo w zespołach ludowych i orkiestrach dętych działających na terenie gminy. Są to:

- zespół folklorystyczny „Sami Swoi” z Twardej,
- zespół folklorystyczny „Smardzewianie” ze Smardzewic,
- zespół dziecięcy „Mali Smardzewianie” ze Smardzewic,
- zespół Pieśni i Tańca „Cieblówianie” z Cieblowic Dużych
- zespół dziecięcy „Mali Cieblówianie” z Cieblowic Dużych
- zespół biesiadny „Kalina” z Wąwału,
- orkiestra dęta ze Smardzewic
- orkiestra dęta z Zawady,

W zespołach gmina zatrudnienia na umowy zlecenie muzyków, oraz w zespołach „Smardzewianie” i „Cieblówianie” choreografów. Orkiestry dęte prowadzą kapelmistrzowie. Łącznie do zespołów i orkiestr należy 180 osób.

Zespoły ludowe i orkiestry reprezentują gminę i ją promują na konkursach, przeglądach i festiwalach o zasięgu regionalnym, wojewódzkim ogólnopolskim i międzynarodowym, gdzie zdobywają nagrody i wyróżnienia.

W 2019 roku na terenie gminy działało 15 Kół Gospodyń Wiejskich, które skupiają 360 kobiet. Są one współorganizatorkami życia kulturalnego w sołectwach, propagują zwyczaje ludowe i potrawy regionalne, reprezentują gminę na uroczystościach i konkursach regionalnych.

Na terenie gminy funkcjonuje 12 świetlic wiejskich, w miejscowościach: Cekanów, Chorzęcin, Cieblowice Duże, Godaszewice, Kwiatkówka, Komorów, Łazisko, Sługocice, Smardzewice, Swolszewice Małe, Wąwał, Zawada, w których zatrudnieni są pracownicy na ½ etatu. Świetlice są głównym ośrodkiem życia kulturalnego, miejscem codziennej pracy i twórczych poczynań w środowisku lokalnym. Pełnią funkcje kulturotwórcze, wychowawcze oraz opiekuńcze w odniesieniu do młodszych dzieci, a wynikające z zaspokajania potrzeb środowiska. Z myślą o nich przygotowywanych jest szereg zajęć, które dają możliwość rozwijania swoich umiejętności i pasji. Ponadto są organizowane uroczystości i imprezy okolicznościowe takie jak: zabawy karnawałowe, dzień babci, dzień matki, dzień dziecka, dni rodziny, imprezy sportowe, kulturalne, spotkania wakacyjne itp. W świetlicach odbywają się również cotygodniowe spotkania dla seniorów. W sześciu świetlicach są prowadzone zajęcia z rękodzieła, florystyczne, kulinarne i sportowe dla uczestników projektu „Tomaszowskie Centrum Usług Społecznych”. W dziedzinie kultury gmina współpracuje z Powiatowym Centrum Animacji Społecznej, Miejskim Centrum Kultury w Tomaszowie Mazowieckim, Starostwem Powiatowym w Tomaszowie Mazowieckim oraz Ośrodkami Kultury z terenu powiatu tomaszowskiego.

Rok 2019 był bogaty w wydarzenia kulturalne i patriotyczne. Na terenie gminy odbyły się festyny, pikniki, dni sołectw oraz uroczystości patriotyczne i religijne o podniosłym charakterze. Są to wydarzenia, które przyciągają zarówno mieszkańców gminy jak i turystów.

GOSPODARKA ODPADAMI I OCHRONA ŚRODOWISKA

1. W zakresie usuwania oraz unieszkodliwiania wyrobów zawierających azbest

Gmina realizuje założenia „Programu usuwania azbestu wyrobów zawierających azbest dla Gminy Tomaszów Mazowiecki na lata 2015-2032”

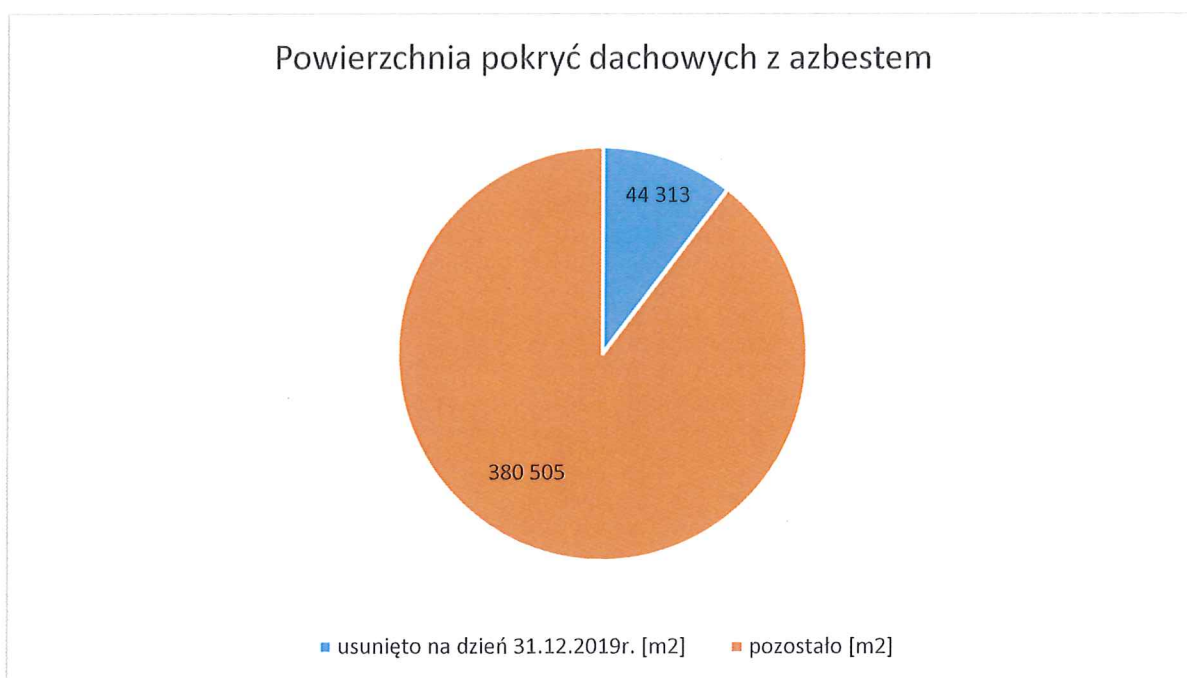
Działania polegają na:

- odbiorze oraz unieszkodliwianiu wyrobów zawierających azbest.

W ramach ww. działania w roku **2019**, usunięto azbest z **71** (52 w 2018 r.) posesji o łącznym tonażu **212,46 Mg** (108,68 Mg w 2018 r.). Udzielono dotacji w kwocie **105 091,21 zł** (38 264,05 zł w 2018 r.) - udzieleniu dofinansowania kosztów związanych z demontażem wyrobów zawierających azbest. Z pomocy na demontaż azbestu skorzystało **14** wnioskodawców. Zdemontowano **2 959m²** (2 298 m² w 2018 r.) płyt azbestowych. Udzielono dotacji w kwocie **15 901** (15 025 w 2018 r.) zł.

Na dzień 31.12.2017 r. na terenie gminy zainwentaryzowano 2448 posesji z pokryciem zawierającym azbest o łącznej powierzchni 419 300 m², co daje w przeliczeniu około 4 611 T.

Do 2019 r. usunięto **44.313 m²** azbestu (47 272 w 2018 r.). Na dzień 31.12.2019 r. na terenie gminy znajduje się **2 275** (2 346 w 2018 r.) posesji z pokryciem zawierającym azbest o łącznej powierzchni **380 505 m²** (383 464 w 2018 r.)

2. Program Ochrony Środowiska

Edukacja proekologiczna dzieci i młodzieży prowadzona jest w czasie zajęć lekcyjnych i pozalekcyjnych w szkołach podstawowych znajdujących się na terenie gminy. Organizowane są: akcje zbierania konkretnych typów odpadów, akcje „Sprzątania Świata” oraz wycieczek, rajdów pieszych i rowerowych zapoznających młodzież ze środowiskiem naturalnym ich okolicy oraz potencjalnymi dla niego zagrożeniami. W roku 2019 odbyły się turnieje ekologiczne poszerzające wiedzę uczniów na temat racjonalnego gospodarowania zasobami przyrody, sposobów ochrony wód, powietrza i gleby (w ramach turnieju odbył się między innymi test ekologiczny, konkurs na ekologiczne drzewko świąteczne i strój ekologiczny). W kwietniu uczniowie i dzieci wzięły udział w akcji sadzenia drzewek w ramach akcji 100.000 drzew na 100 lecie województwa łódzkiego (wspólnie posadziliśmy ponad 300 drzewek).

Ponadto, w roku ubiegłym firma ENERIS w ramach swojej umowy zapewniła nagrody dla dzieci biorących udział ww. konkursach. Między innymi rower, kamerkę internetową, tablety, czytnik e-book, aparat fotograficzny i wiele innych.

W roku 2019 wzięliśmy również udział w Manifeście Gmin Przyjaznym Pszczołom, poprzez nasadzenia roślin na terenie szkół i przedszkoli.

Dodatkowo gmina od kilku lat uczestniczy w programie „CZYSTA i BEZPIECZNA PILICA OD ŹRÓDEŁ DO UJŚCIA” organizowaniu przez klub Sportowy „AMBER”. W ramach tej akcji zapewniamy worki, gadżety dla uczestników akcji oraz pokrywamy koszty utylizacji odpadów zebranych na terenie gminy.

Każdego roku, osoby bezrobotne wykonują prace społeczno-użyteczne. Prace te polegają na sprzątaniu poboczy dróg gminnych i powiatowych, przystanków autobusowych, czyszczenia przydrożnych rowów oraz dzikich wysypisk śmieci. W roku 2019 z ww. miejsc zebrano 36 Mg odpadów zmieszanych, których łączny koszt utylizacji wyniósł 37 333,60 zł.

3. Ochrona zwierząt

Zadaniem własnym Gminy jest między innymi zapewnienie opieki bezdomnym zwierzętom. Umowę na zapewnienie opieki oraz wyłapywanie bezdomnych zwierząt na terenie Gminy realizuje :

- Schronisko dla Bezdomnych Zwierząt, ul. Kępa 16, Tomaszów Mazowieckim,
- Fundacja „Podaj Łapę” w Oleśnicy,
- Gabinet Weterynaryjny „Za Źródłami” Maciej Kejna, Św. Antoniego 72 b, Tomaszów Mazowiecki,

W 2019 r. - oddano do schroniska i fundacji łącznie **38** (41 w 2018 r.) psów, zakupiono ok. 20 kg karmy dla bezdomnych zwierząt, wykonano **43** (w tym 38 psów oddanych do schroniska oraz 5 wolnożyjących kotów) zabiegów polegających na kastracji i sterylizacji zwierząt. Na realizację całego programu wydano **66 872,75 zł** (71.079,12 w 2018 r.).

4. Gospodarka odpadami komunalnymi

Jednym z głównych celów systemu gospodarki odpadami komunalnymi jest zrealizowanie obowiązków wynikających z dyrektyw unijnych, czyli osiągnięcie we wskazanym terminie odpowiednich poziomów:

- recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła;
- ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazanych do składowania;
- recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych.

Od początku trwania nowego systemu gospodarowania odpadami tj. od 2013 r. gmina zapewnia mieszkańcom:

- pojemniki na odpady,
- worki na odpady segregowane,
- przy każdej zbiórce odpadów segregowanych odbiór elektrośmieci,
- zbiórkę odpadów wielkogabarytowych 1 raz do roku,
- Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych na ul. Majowej 87/89 w Tomaszowie Mazowieckim.

Wszystko to wliczone jest w opłatę, którą mieszkańcy uiszczają, co miesiąc do Gminy. Przyczynia się do tego coraz większa wiedza mieszkańców w zakresie segregacji.

W 2019 r. odebrano od mieszkańców łącznie **2 841,44 Mg** odpadów komunalnych.

Kod odpadów	Rodzaj odpadów	Masa odebranych odpadów komunalnych [Mg]	
		2018r.	2019r.
20 03 01	Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	2264,00	2225,83
15 01 07	Opakowania ze szkła	218,62	227,31
15 01 02	Opakowania z tworzyw sztucznych	150,49	190,67
15 01 01	Opakowania z papieru i tektury	2,41	1,78
20 03 07	Odpady wielkogabarytowe	131,31	138,00
16 01 03	Zużyte opony	10,92	40,47
20 02 01	Odpady ulegające biodegradacji	0	17,38
SUMA		2777,75	2 841,44

Z uwagi na przesunięty termin przekazania sprawozdań z realizacji zadań z zakresu gospodarki odpadami przez przedsiębiorców do dnia 31 sierpnia 2020 r. za rok 2019 r. (ustawa z dnia 14 maja 2020 r. o zmianie niektórych ustaw w zakresie działań osłonowych w związku z rozprzestrzenieniem się wirusa SARS-CoV-2) niemożliwe było obliczenie poziomów osiągniętych przez Gminę Tomaszów Mazowiecki w roku 2019.

Koszt odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych w 2019 r. wyniósł: **890 116,52 zł.**

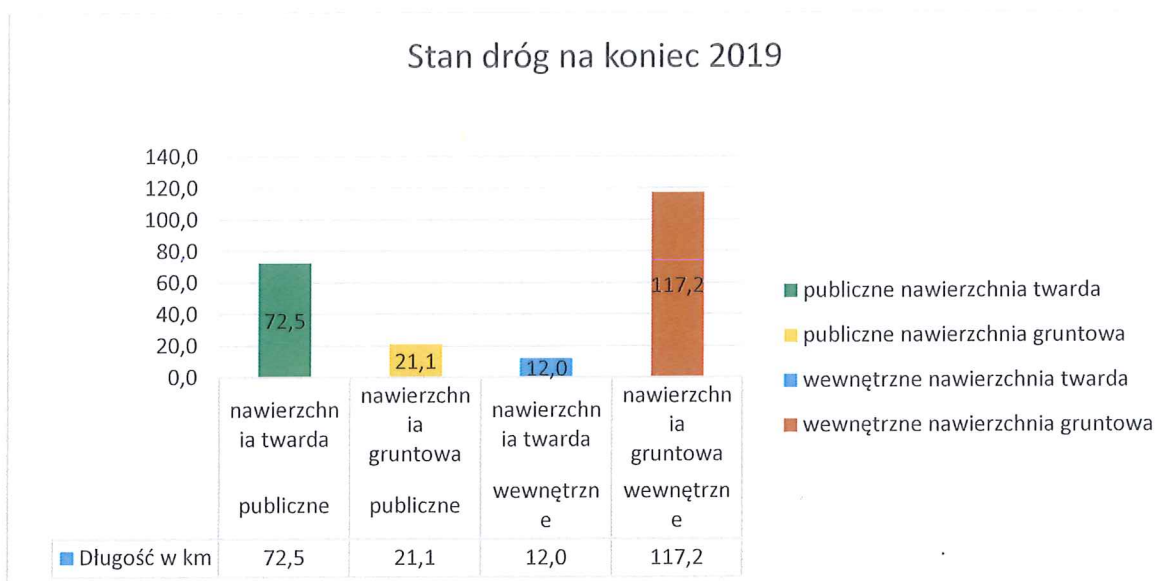
DROGI

W 2019 r. wykonano następujące prace związane z drogami gminnymi:

- remonty nawierzchni twardych i gruntowych,
- wykaszanie i odtwarzanie rowów,
- zimowe i letnie utrzymanie,
- oznakowanie dróg i ulic,
- remont mostu,
- zakup kruszyw i szlaki itp.,

Łączny koszt wyniósł: 801.430,25 zł.

GOSPODARKA NIERUCHOMOŚCIAMI

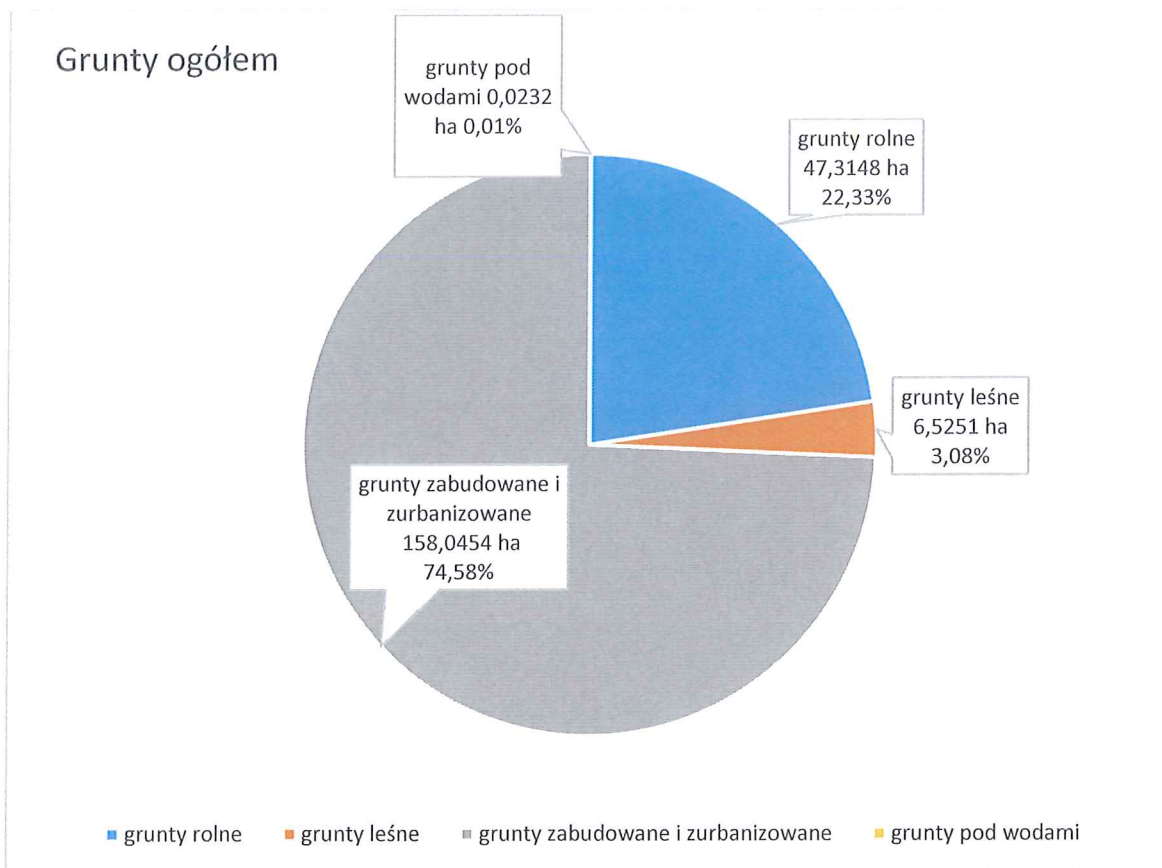
I. Mienie gminne

Grunty będące własnością gminy mogą być przedmiotem sprzedaży, zamiany, zrzeczenia się, oddania w użytkowanie wieczyste, użytkowanie, trwałe zarząd, dzierżawę lub najem.

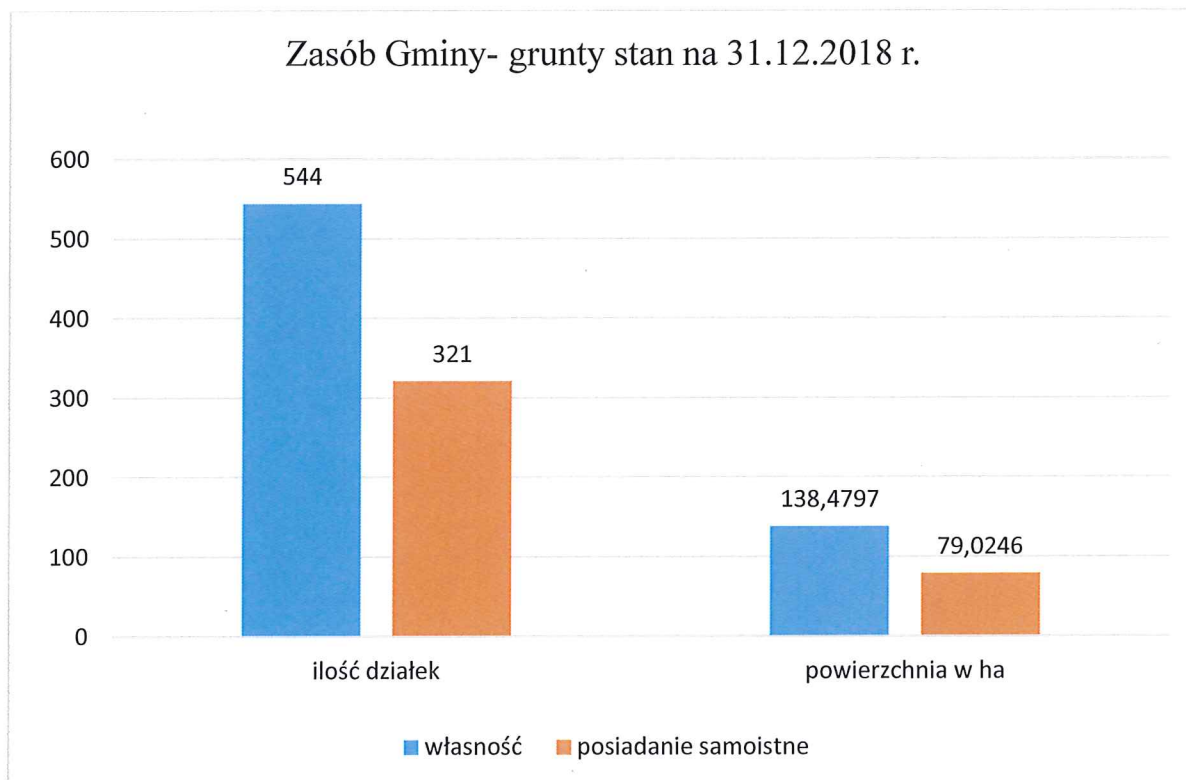
Stan mienia na 31.12.2019 r.

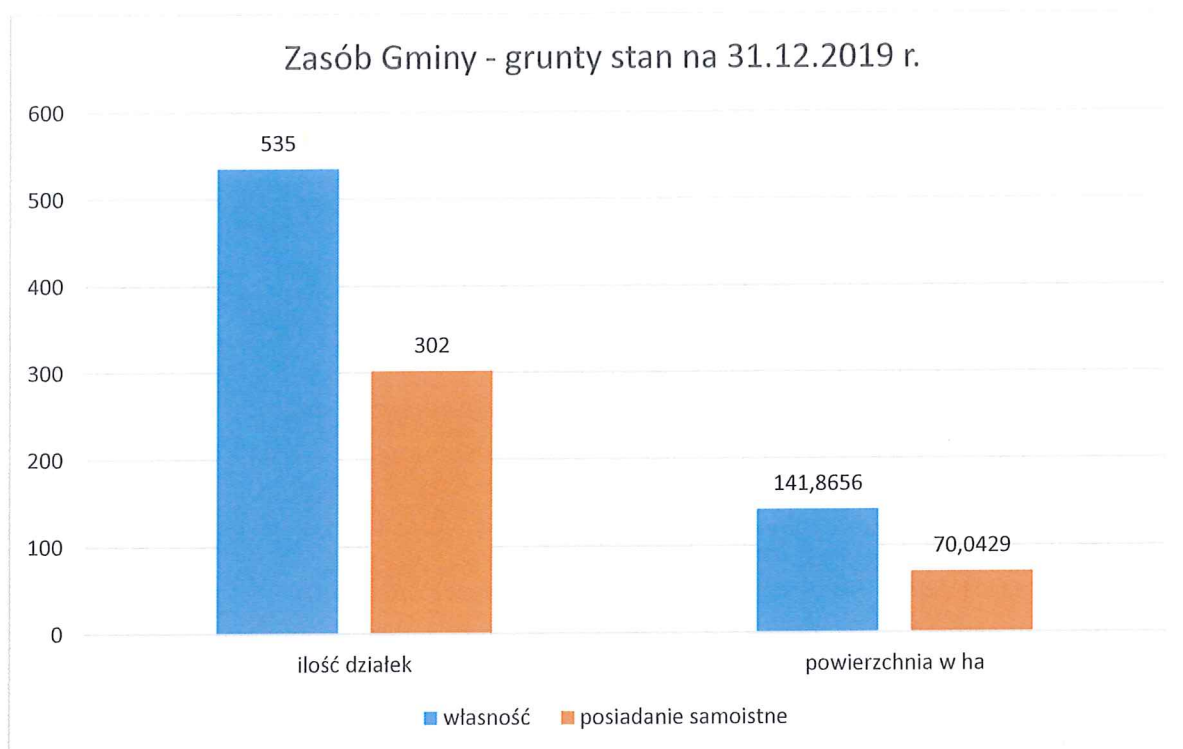
Gmina Tomaszów Mazowiecki była w posiadaniu 837 działek o łącznej powierzchni 211,9085 ha, gdzie 535 działki o powierzchni 141,8656 ha stanowiły własność Gminy, a 302 działek o powierzchni 70,0429 ha stanowiło samoistne posiadanie. Zgodnie z klasyfikacją użytków gruntowych, wszystkie nieruchomości gminne obejmują:

- grunty rolne – pow. 47,3148 ha,
- grunty leśne – pow. 6,5251 ha,
- grunty zabudowane i zurbanizowane – 158,0454 ha,
- grunty pod wodami – 0,0232 ha.

Zasób Gminy – grunty stan na 31.12.2019 r. w porównaniu ze stanem na 31.12.2018 r.

Wykaz budynków i lokali będących w zasobach Gminy stan na 31.12.2019 r.

tab.1

<i>L.P.</i>	<i>BUDYNEK</i>	<i>MIEJSCOWOŚĆ</i>	<i>ULICA I NR</i>	<i>NR DZIAŁKI</i>	<i>POWIERZCHNIA DZIAŁKI (HA)</i>	<i>POW. UŻYT [M2]</i>
1.	Budynek mieszkalny	Chorzęcín	184	3/3.	0,1 700	63,40
2.	Budynek mieszkalny (blok)	Dąbrowa	Południowa 47, 45	410/1, 410/2, 410/3, 410/4, 410/5, 410/7	0,8 479	397,23
3.	Budynek mieszkalny	Twarda	Główna 65	824/2	0,1636	294,15
4.	Budynek mieszkalny (blok)	Wąwał	Tomaszowska 107	568	0,1 656	208,29
5.	Budynek mieszkalny (lokal mieszkalny)	Wiaderno	87	382	0,6 900	62,22
6.	Budynek stacji wodociągowej	Wąwał	-	85/6	0,1 402	52,73

8.	Budynek stacji wodociągowej	Twarda	-	281	0,6 300	38,65
9	Budynek gospodarczy przy blokach mieszkalnych	Twarda	Główna 65	824/2	-	65,11
10.	Budynek gospodarczy przy blokach mieszkalnych	Dąbrowa	Południowa 45, 47	410/1, 410/2, 410/3, 410/4, 410/5 410/7	-	195,00
11.	Budynek gospodarczy przy blokach mieszkalnych	Wąwał	Tomaszowska 107	568	-	111,00
12.	Budynek	Tomaszów Mazowiecki	Majora Hubala 110	201	0,1 375	38,20
13.	Budynki biurowce	Tomaszów Mazowiecki	Prezydenta I. Mościckiego 4	268	0,1 644	1 213,53
Razem:					3,1 092	2 739,51

Obmiar powierzchni użytkowej dokonano z natury.

tab.2

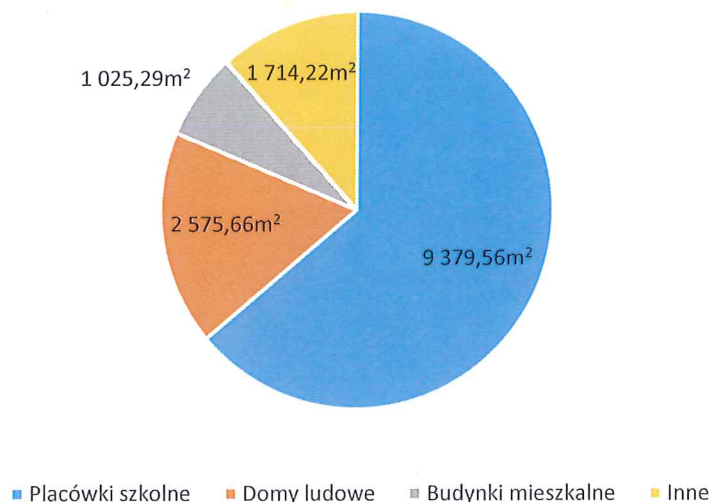
<i>L.P.</i>	<i>NAZWA PLACÓWKI</i>	<i>MIEJSCOWOŚĆ</i>	<i>ULICA I NR</i>	<i>POW. UŻYTKOWA [M2]</i>	<i>DZIAŁKI NR</i>	<i>POWIERZCHNIA DZIAŁKI (HA)</i>
1.	Zespół Szkolno-Przedszkolny w Smardzewicach	Smardzewice	Główna 10	2 654,73	364	1,5400
2.	Zespół Szkół w Zawadzie	Zawada	249/255	1 552,30	377, 397, 1654	1,8000
3.	Szkoła Podstawowa w Chorzęcinie	Chorzęcin	75	468,88	239	0,5100
4.	Publiczne Przedszkole w Twardej wchodzące w skład Zespołu Szkolno - Przedszkolnego w Smardzewicach	Twarda	Główna 117	186,62	290	1,2600
5.	Publiczne Przedszkole w Wąwale	Wąwał	ul. Tomaszowska 2	187,00	82	1,2400

6.	Zespół Szkół w Wiadernie	Tomaszów Mazowiecki	Ludowa 73/75	2 228,13	138/1, 139/5, 139/2, 139/3, 139/4, 140/1, 142/1	1,0544
		Wiaderno	1			
7.	Zespół Szkół w Komorowie	Tomaszów Mazowiecki	Ujezdźka 57	2 101,90	24, 25/2	0,6343
		Komorów	Tomaszowska 1			
RAZEM:					9 379,56	8,0387

Tab.3

<i>L.P.</i>	<i>BUDYNEK</i>	<i>MIEJSCOWOŚĆ</i>	<i>ULICA I NR</i>	<i>NR DZIAŁKI</i>	<i>POWIERZCHNIA DZIAŁKI [HA]</i>	<i>POW. UŻYT [M2]</i>
1.	Dom Ludowy w Cekanowie	Cekanów	Wł. Jagielły 2/4	184/1	0,8600	192,5
2.	Dom Ludowy w Cieblowicach Dużych	Cieblowice Duże	126	1884, 1370/1, 1886	0,0432	411,83
3.	Dom Ludowy w Komorowie	Komorów	Biblioteczna 1	578/2	0,1394	262,39
4.	Dom Ludowy w Łazisku	Łazisko	158	137	1,1200	229,74
5.	Dom Ludowy Sługocice	Sługocice	140	221/2	0,2000	232,8
7.	Dom Ludowy w Swolszewicach Małych	Swolszewice Małe	Trzciniec 44	248/3	0,3200	248
8.	Dom Ludowy w Wąwale	Wąwał	Wesoła 1/5	85/7.	0,0600	284
9.	Dom Ludowy w Wiadernie	Wiaderno	87	382	0,2100	501,71
10.	Dom Ludowy w Twardej	Twarda	Główna 117	290	ujęta w szkole	212,69
Razem					2,9526	2 575,66

Mienie gminy pow. użytkowa budynków

PLANOWANIE PRZESTRZENNE

Elementarnymi dokumentami planistycznymi na poziomie gminy są:

- studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy,
- miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.

Gmina posiada „Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Tomaszów Mazowiecki” oraz 7 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, w tym 1 mpzp uchwalony w 2019 r. Łączna powierzchnia obowiązujących miejscowych planów wynosi 1348,4 ha.

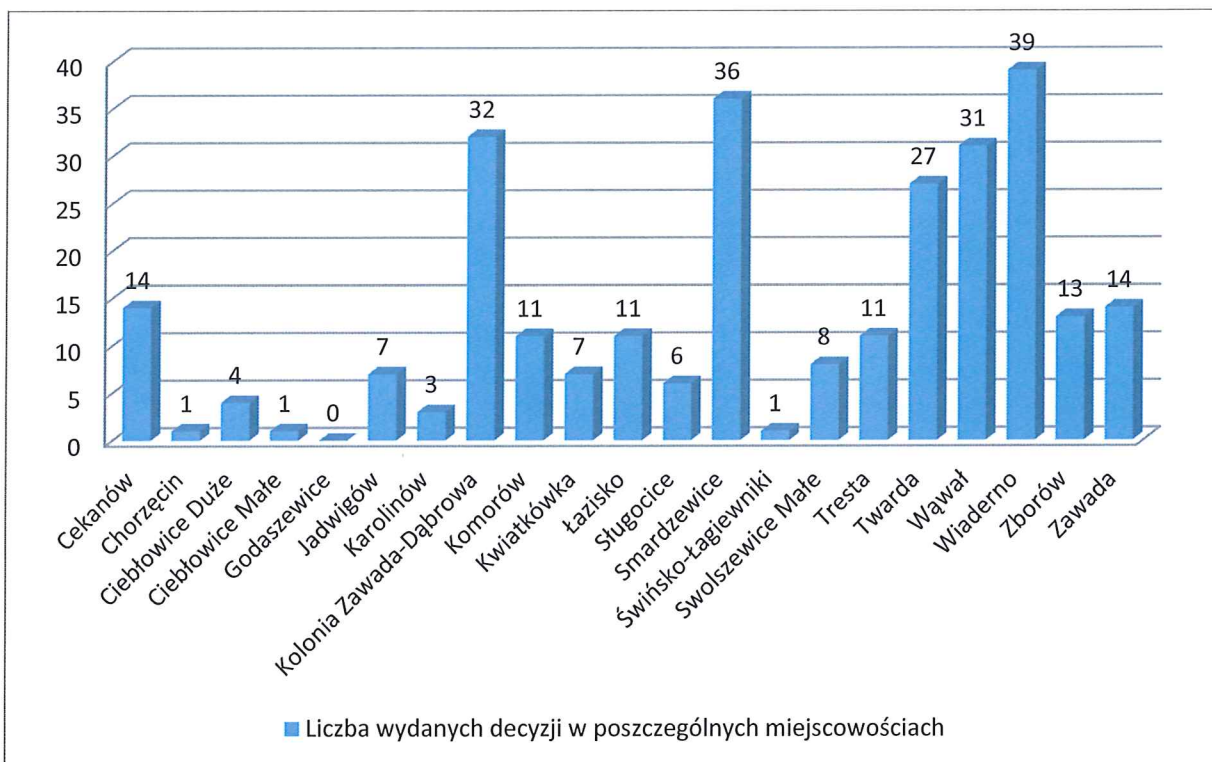
Obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego powierzchniowo stanowią 8,91% całej powierzchni gminy. W 2019 r. w różnej fazie opracowania było dziewięć mpzp, w tym jeden został uchwalony. Projekty miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego obejmują powierzchnię około 434 ha. Pięć planów sporządzanych jest w związku z tzw. „ustawą wiatrakową”, w tym jeden został uchwalony.

W sytuacji braku planu miejscowego, zmiany w zagospodarowaniu przestrzennym gminy odbywają się, w oparciu o decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego oraz decyzji o warunkach zabudowy.

Ogółem takich decyzji w 2019 r. wydano 277, z czego 156 na zabudowę mieszkaniową jednorodzinną, 84 na zabudowę pozostałą (tj. budynki gospodarcze, usługowe, inwentarski itp.) oraz 37 decyzji o ustalenie lokalizacji inwestycji celu publicznego. Liczba wydanych decyzji

o warunkach zabudowy i zagospodarowania przestrzennego jest najwyższa od początku 2003r., tj. od momentu w którym przestał obowiązywać z mocy prawa miejscowy plan ogólny zagospodarowania przestrzennego Gminy Tomaszów Mazowiecki. (w 2018 r. wydano 247 decyzji o ustaleniu warunków zabudowy i 63 decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego).

Liczba wydanych decyzji w poszczególnych miejscowościach przedstawia poniższe zestawienie:

SPRAWY ADMINISTRACYJNE

W 2019 roku Wójt Gminy Tomaszów Mazowiecki wydał następujące decyzje administracyjne:

- I. Podatki, odpady, akcyza
  - 1) w sprawie podatku od osób fizycznych na 2019 rok – 6 300 decyzji
  - 2) w sprawie podatku od osób fizycznych za lata ubiegłe - 80 decyzji
  - 3) w sprawie podatku od osób prawnych - 5 decyzji
  - 4) określające wysokość opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi - 0 decyzji
  - 5) w sprawie ulg (umorzenie, odroczenie, rozłożenie na raty) - 17 decyzji
  - 6) w sprawie zwrotu podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej - 396 decyzji

II. Postępowania meldunkowe

- 1) Wydane decyzje o wymeldowaniu – 9,
- 2) Decyzje o odmowie wymeldowania – 0
- 3) Umorzenie postępowania – 4
- 4) Wnioski zawieszono, wycofane – 1

III. Decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu oraz decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach:

- 1) o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu – 277
- 2) o środowiskowych uwarunkowaniach – 4

Złożono 1 odwołanie od decyzji o warunkach zabudowy, która została utrzymana przez organ nadzoru w mocy oraz 1 odwołanie od decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego. Inwestor w związku ze sprzeciwem właściciela nieruchomości, na której planowano realizację inwestycji, wycofał wniosek w sprawie ustalenia lokalizacji inwestycji celu publicznego.

IV. Drogi, środowisko, podziały nieruchomości

- 1) Na zajęcie pasa drogowego – 79 decyzji
- 2) Na usunięcie drzew – 10 decyzji
- 3) Zatwierdzenie podziału gruntów – 56 decyzji.